

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Maarja Aeltermann

**Venekeelse Aktuaalse Kaamera uudised enne ja pärast
formaadimuutust võrdluses eestikeelse Aktuaalse Kaameraga**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Aune Unt MA

Tartu
2009

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. TÖÖ TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	6
2. VENEKEELNE AUDITTOORIUM	10
3. UURIMISMEETOD JA MATERJAL	11
3.1 Uurimisküsimused	11
3.2 Valim.....	11
3.3 Meetod	12
4. TULEMUSED.....	14
4.1 Teemade käsitus	14
4.2 Fookused	15
4.3 Allikad.....	16
4.4 Geograafiline kaetus	18
5. TULEMUSTE ANALÜÜS.....	21
6. SEMINARITÖÖ TULEMUSED	23
6.1 Teemade käsitus	23
6.2 Fookus.....	24
6.3 Allikad.....	27
6.4 Geograafiline kaetus	29
7. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON – VÕRDLUS SEMINARITÖÖ VALIMI ANALÜÜSIGA.....	32
KOKKUVÕTE.....	40
SUMMARY	42
KASUTATUD KIRJANDUS.....	44
LISA 1: Kodeerimisjuhendi kirjeldus	45
LISA 2: TEKSTIANALÜÜSIS KASUTATUD UUDISTEKSTID	46
LISA 3: INTERVJUUD	58
Lisa 3.1: Intervjuu venekeelse AK peatoimetaja Jevgenia Garanžaga.....	58
Lisa 3.2: Intervjuu eestikeelse AK päevatoimetaja Epp Ehandiga	67
Lisa 3.3: Intervjuu eestikeelse AK uudistetoimetuse juhi Urmet Koogiga	71
Lisa 3.4: Kommentaar venekeelse AK toimetuse endiselt juhilt Margarita Tšernjajevalt	73

SISSEJUHATUS

Käesolev bakalaureusetöö käsitleb 2009. aasta jaanuarikuu eesti- ja venekeelse Aktuaalse Kaamera uudiseid. Valimisse kuuluvad kõik AK põhisaate (eetris kl 21.00) ja venekeelse AK uudised (kl 19.30) ajavahemikus 19.-25. jaanuar 2009. Saadud tulemusi võrdlen ma oma seminaritöö¹ analüüsi tulemustega (3.-9. november 2008).

Aktuaalne Kaamera on Eesti Rahvusringhäälingu uudistesaaide, mis oli esimest korda eetris 11. märtsil 1956. aastal. Too 35-minutiline saade kandis nime „Nädala sündmuste ringvaade“ ja oli kavas kell 19.30. 25. märtsi uudised kandsid juba nime „Aktuaalne Kaamera“. Venekeelne Aktuaalne Kaamera oli esimest korda eetris 1958. aastal. 2009. aasta seisuga on eestikeelne Aktuaalne Kaamera igapäevaselt ETV kavas kell 18.30 veerandtunnisena ja kell 21. Nädalaringselt kell 21 eetris olev põhisaade kestab 20 minutit. Olenevalt saatekavast ilmub mõnel argipäeval ka hilisõhtune Aktuaalne Kaamera. Kell 20 on argipäevadel eetris kiire ülevaade põhisaate tähtsamatest lugudest. Venekeelsed uudised on nädalaringselt ETV2 eetris kell 19.30 ning saate pikkuseks on 27 minutit.

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks on võrrelda omavahel eestikeelset AK põhisaadet ning venekeelset AK-d. Töö esimeses pooles (peatükid 4 ja 5) võrdlen seda, kas saadetes on esitatud samateemalised uudised, samuti vaatlen teemade kajastamist: kas on kasutatud samu allikaid ja kas erikeelsed uudised on sama või erineva fookusega.

Töö teine pool võrdleb omavahel esimese poole ning seminaritöö tulemusi (peatükid 6 ja 7). Vaatluse all on see, kas venekeelse AK kolimine ETV2-te, parem eetriaeg ning pikem saade on avaldanud mõju saate sisule ning teemadele.

Selles töös on oluline ka küsimus, kas ja kuivõrd leiavad Aktuaalse Kaamera korrespondendid kasutust venekeelses AK-s. Venekeelsel Aktuaalsel Kaameral on Kohtla-Järvel oma korrespondent Roman Kuznetsov ning viimasel ajal on Pärnust teinud telulugusid raadiotoimetaja Irina Gazizulina, ent kui palju kasutatakse teistes piirkondades töötavaid korrespondente ning, mis veel olulisem, kui palju tehakse koostööd välismaal töötavate korrespondentidega (Neeme Raud, Kadri Kukk)?

Eelmisel aastal ning ka selle aasta alguses oli meediakära seoses venekeelse programmi kolimisega ETV2-te. Kas see tõstab vaadatavust või hoopis langetab seda? Kas venekeelne elanikkond hakkab rohkem tarbima Eesti meediat? Milline üldse on venekeelse elanikkonna

¹ Aeltermann, M. Eesti- ja venekeelse Aktuaalse Kaamera uudised 2008. aasta novembris. 2009, Tartu

ootus venekeelsete uudiste suhtes? Veel on vara öelda, kas ETV2 on olnud mõistlik samm, ent diskussioonimaterjali on piisavalt.

Samuti on ETV-s oluline hoida kõrget uudiste kvaliteeti ning katta Eestit võimalikult laiahaardeliselt. Seda ka venekeelse AK puhul. Antud töö annab võimaluse vaadelda uudiste kvaliteeti neist aspektidest lähtudes.

Eesti Rahvusringhäälingu arengukavas 2006-2008 on kirjas, et arendatakse oma korrespondendipunkte Ameerikas ja Brüsselis. Samuti arendatakse välja kakskeelne korrespondendipunkt Venemaal. 2008. aasta lõpuks olid eesmärgid faktiliselt täidetud. Mina uurin, kui võrd aktiivsed korrespondendid on ning millised on tulevikuplaanid. Samas arengukavas on kirjas ka punkt kohalike korrespondentide kohta, mis ütleb, et soovitakse avardada saadete geograafilist ulatust ning vähendada pealinnakesksust.²

Kui seminaritöö valimis mõjutas eesti- ja venekeelse Aktuaalse Kaamera võrdlust tõsiasi, et venekeelne saade oli eestikeelsest viie minuti võrra lühem, siis nüüd on rollid vahetunud – venekeelne Aktuaalne Kaamera on eestikeelsest põhisaatest viie minuti võrra pikem.

18. jaanuaril 2007. aastal vastu võetud Eesti Rahvusringhäälingu seaduse kohaselt peavad Eesti Rahvusinghäälingu uudised olema mitmekülgsed, tasakaalustatud, sõltumatud ja korrektsed.³ See kehtestub ka Aktuaalsele Kaamerale. Eraldi sätteid venekeelsetele uudistele ei ole. Mind huvitab see, kui palju venekeelse AK toimetust toodab uudiseid, mis on mõeldud spetsiaalselt venekeelsele elanikkonnale ning kui palju võetakse üle eestikeelsete uudiste materjali. Arvestades seda, et kaks toimetust teevad koostööd ning uudisteteemad arutatakse hommikul koosolekul koos läbi (olemas on nn aidaraamat, kuhu mõlemad toimetused saavad kirjutada üksteisele vaatamiseks võimalikke teemasid) on tavaline, et osa eestriise minevatest uudistest on samad. Siiski jääb venekeelsele toimetusele vabadus leida venekeelsele elanikkonnale sobilik fookus, ent arvestada tuleb nõudega edastada auditooriumile tasakaalustatud vajalikku informatsiooni.

ETV2 sarisaadetest on venekeelne Aktuaalne Kaamera küll vaadatuim (umbes 10 000 inimest), kuid reiting jääb siiski mitmekordselt alla eestikeelsele Aktuaalsele Kaamerale. Eestikeelse Aktuaalse Kaamera vaadatavus oli 2009. aasta jaanuarikuus, kuhu kuulub ka minu poolt analüüsitud nädal, 185 000 inimest.⁴ PBK „Eesti uudiseid“ vaatas samal ajal 90 000 inimest.⁵

² etv.err.ee/index.php?popup=download&id=4557

³ <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=12786086>

⁴ http://www.err.ee/img/err/uuringud_tele_jaanuar2009.pdf

⁵ http://www.err.ee/img/err/uuringud_tele_jaanuar2009.pdf

Käesolevas bakalaureusetöös uurin ma veidi venekeelse elanikkonna huve ning seda, kas venekeelse Aktuaalse Kaamera uus formaat neid ka arvesse võtab. Uuringute ja intervjuude kaudu üritan teada saada, kas uus formaat ka töötab. ETV töötajatega tehtud intervjuud täiendavad seminartiöö materjali ning bakalaureusetöö materjali omavahelise võrdluse tulemusi.

Käesolevas töös analüüsin ühe nädala (19.-25. jaanuar 2009) uudiseid. Selle nädala analüüsi tulemusi võrdlen ma seminaritöö tulemustega, mille valim oli samuti üks nädal (3.-9. november 2008).

1. TÖÖ TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

Uudise eesmärgiks on tuua auditooriumini informatsiooni. Televisioonis on uudistesaaate pikkus väga oluline. Uudiste pikkuse ja järjestuse saates määrab uudisväärtuslikkus. Aktuaalse Kaamera põhisaate pikkus on arvestuslikult 20 minutit, venekeelse AK pikkus 27 minutit. (Kuna tihtipeale lähevad reporterid oma lugudega mõne sekundi võrra üle lubatud piiri on aktsepteeritav ka minuti võrra pikem saade. Samuti võib saate pikkus mõne otseülekande vms tõttu varieeruda).

Uudisväärtuslikkuse peamised kriteeriumid meedias on (1) sündmuste ulatus, (2) lähedus, (3) selgus, (4) värskus, (5) relevantsus, (6) kooskõla, (7) personifitseeritus, (8) negatiivsus, (9) olulisus, (10) dramaatilisus ja aktiivne tegevus (McQuail 2000: 306).

Olulisusele viitab peamiselt sisu järjestamine ja teemadele kulutatud suhteline aeg või maht (McQuail 2000: 309). Tähtsamad lood võivad Aktuaalses Kaameras olla kuni kolm minutit pikad. Lühikesed uudisnupud ehk ankurbetad kestavad 30 sekundit. Ankurbeta puhul on siiski eelistatum, et sellele järgneb sünkroon (intervjuulõik vahemikus 10-30 sekundit). See tähendab, et ühe teema käsitlemisele kulub siis kokku kuni minut.

Eestikeelne Aktuaalne Kaamera põhisaade liigendub kolmeks plokiks: (1) tähtsamad Eesti siseuudised (majandus ja poliitika) ja/või terves maailmas väga olulised sündmused (antud nädalal USA presidendivalimised) ehk „kõvad“ uudised (2) välisuudised, (3) „pehmed“ siseuudised. Uudise ees on lühike saate teemasid tutvustav lõik, mille eesmärgiks on äratada teemade vastu huvi.

Kõvad uudised käsitlevad poliitikat, sõdu, majandust, kuritegevust jms. Pehmed uudised käsitlevad üldinimlikku huvi pakkuvaid teemasid nagu kultuur, sport, kurioosumid jne (Hennoste 2001: 24)

Venekeelse uudistesaaate ülesehitus on analoogne eestikeelse AK-ga: saade on samamoodi jagatud kõllidega kolmeks osaks

Gaye Tuchmann (1978: 193) on Ervin Goffmanni „raamistamise“ teooria põhjal leidnud, et uudiste raam konstrueerib igapäevast reaalsust olles samas ise osa sellest igapäevasest reaalsusest. See, kuidas uudised järjestatakse ning milline maht neile antakse, konstrueerib inimeste teadvuses pilti olulisest ja vähemolulisest. Kui lugu on tehtud reporterilooni, tähendab see vaataja jaoks, et sellele on pühendatud aega ja sellele teemale/sündmusele on lähenetud personaalselt. See tõstab vaataja silmis uudise sisulist olulisust. Kui formaadiks on

ankurbeta, edastatakse vaatajale üksnes üldsõnaline teave, mida ei ole täiendatud allikatega. Vaataja ei pruugi näha loo sisuks olevat probleemi ning võtab seda lihtsalt teabena.

Siinkohal kehtib ka väravavahiteooria. Informatsiooni voolu kontrollivad väravavahid, kes kontrollivad infokanalil liikuvat infot. Väravavahid võivad tegutseda oma eelistuste järgi või esindada kellegi poolt kindlaks määratud poliitikat. (Shoemaker 1991: 8-9) Uudistetoimetuses on olemas päevatoimetaja, kes kiidab teema heaks ning loo hiljem läbi loeb ja seda vajadusel täiendada palub. Loo teeb reporter, kes kannab samuti mingisugust meelsust, mingisugust hoiakut teema suhtes, mida ta käsitleb. Seega, saadud informatsioonivoolust valib ajakirjanik välja selle, mis tema visioonijärgse teemakäsitlemisega sobib, ning toetab oma loo neile sünkroonidele. Päevatoimetaja, kes samuti kannab endas mingisugust suhtumist teemasse, vaatab selle omakorda üle või annab juba loo tegemise käigus soovitusi.

Väravavahtlus on keerukas protsess, kus tehakse otsuseid selle kohta, kui palju aega/ruumi uudisloole anda, kuhu uudis programmis paigutada, kuidas kasutada graafikat ning kui palju lugusid ühest sündmusest esitada. Samuti otsustatakse selle üle, kas teema ilmub tagasi eetrisse mingi tsüklilise mustri järgi (Shoemaker et al. 2009: 75).

Niisiis on Aktuaalses Kaameras väravavahi rollis nii päevatoimetaja kui reporter, kes koostöös otsustavad, millistel teemadel, kui pikki ning millise fookusega lugusid teha.

Uudistesaadetel on aga kindlad teemad, mida kajastatakse hoolimata nende kaheldavast väärtusest nii mõnelgi korral. Kui võrrelda omavahel eesti- ja venekeelset Aktuaalset Kaamerat, siis jõuavad venekeelsesse AK-sse kindlasti venekeelse elanikkonna sotsiaalprobleemid, eestikeelsesse AK-sse Euroopa Liiduga seonduv ning kohalikud päevapoliitilised muutused. Eestikeelne AK ei kajasta venekeelse elanikkonnaga seonduvaid uudiseid, venekeelne AK ei huvitu eriti välispoliitikast ja Euroopa Liidust. Organisatsiooni rutiin mõjutab uudiste valikut rohkem kui individuaalsed juhtumid (Shoemaker et al. 2001: 240).

Denis McQuaili (2000) järgi on uudiste järjestamiseks kaks alust: praktiline ajakirjanduslik lähenemine ja mediateoreetiline lähenemine. Esimese puhul on skeem selline: (1) sündmused, (2) uudise kriteeriumid, (3) uudise esitamine, (4) huvi uudise vastu. Teoreetilise mudeli järgi oleks (1) huvi uudise vastu, (2) uudise kriteeriumid, (3) sündmused, (4) uudise esitamine.

Mõne teema puhul kriteeriumid ühilduvad – sündmus võib olla tugevas huviorbiidis. Tänapäeval on uudise esitamine saanud väga oluliseks. Selle väite paikapidavust tõestab näiteks fakt, et Kanal 2 uudistemagasin Reporter hoiab TNS Emori veebruarikuu uuringu

järgi kõikide Eesti kanalite vaadatavuse TOP-is 9. kohta (198 000 vaatajat ehk 15%).⁶ Reporteritöö ning oskus uudist auditoriumile põnevaks teha on Kanal 2-s väga oluline.

Eesti Rahvusringhääling pidas 26. novembril 2008 oma töötajatele seminari teemal „Regionaaluudised Aktuaalses Kaameras“. Seal esitati analüüs, mille aluseks olid eestikeelse AK põhisaate regionaaluudised ajavahemikust 1.09-30.10.2008.

Analüüsist tulid välja alljärgnevad tulemused:

- Ida-Virumaalt ¼ politsei, päästeameti ja kohtu lood (14 Ida-Virumaa loost 10 kajastab politsei, päästeameti ja kohtu tööd);
- Viljandi ja Rakvere kuvandiks on olla Eesti kultuurilinnad;
- Tartu hoiab hariduse ja teaduse linna imidžit;
- Suhteliselt suur osakaal lugudest kajastab omavalitsuste ja organisatsioonide planeeritud sündmusi (avamised, käivitamised, autasustamised jms);
- Suhteliselt vähe esineb regionaaluudistes problemlugusid (nn ajakirjaniku enda teemapüstitusi).

Kahe kuu lõikes vaadeldi ka allikakasutust. Kokku oli eetris 155 regionaaluudist, kus sõna anti allikale. Esinejaid kokku oli 396 ehk keskmiselt 2,6 allikat loo kohta.

Lugudest olid

- 32 ühe allikaga lood (s.o 21%)
- 59 kahe esinejaga lood (s.o 38%)
- 34 kolme esinejaga lood (s.o 22%)
- 30 nelja või enama esinejaga lugu (s.o 19%).

Teleuudiste eripära on see, et allikatena saab kasutada vaid inimesi, kellel on võimalik kaamera ees üles astuda. See võib mõneti limiteerida allikatevalikut. Ka on inimestel sageli kaamerahirm, mistõttu nad ei soovi kaamera ees esineda. Siit tuleneb oht, et reporter kasutab oma n.ö. valveallikaid – isikuid, kes on juba harjunud reporteriga koostööd tegema.

Faktide hankimiseks tuleb kasutada mitut allikat. Kui tegu on konfliktiga, tuleb küsitleda kõiki osapooli. Kui allikaid pole piisavalt tuleb mõnel puhul leppida n.n. eeluudisega, mis esitleb vaid olemasolevaid fakte. Olulist infot peab kinnitama vähemalt kaks üksteisest sõltumatut allikat. (Hennoste 2008: 243-244)

Aktuaalse Kaamera puhul mõjutab venekeelse AK allikate valikut tihtipeale see, et võttel käiakse koos eestikeelse AK reporteriga. Kuna operaator on üks ning võtteeag limiteeritud, võib see tähendada seda, et venekeelne AK on sunnitud kasutama eestikeelse AK reporteri

⁶ <http://www.emor.ee/failid/teleauditoorium.html>

valitud allikaid. Ta saab neile küll oma küsimusi esitada ent kuna võtteaeg on lühike ning eestikeelse AK reporter küsib oma küsimused üldjuhul varem, peab venekeelse AK reporter tihtipeale leppima eestikeelse materjaliga.

2. VENEKEELNE AUDITORIUM

Eesti venekeelne auditoorium elab peamiselt Tallinnas ja Ida-Virumaal. Valeria Jakobson kirjutab Peeter Vihalemma toimetatud kogumikus „Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004“ nende televisiooni tarbimisest, et Ida-Virumaal vaadatakse peamiselt Venemaa kanaleid (Jakobson 2004: 229). Kuna praegu on televisioon läinud üle kaabeltelevisioonile ning digiTV-le, siis on Vene kanalid kõigile kättesaadavad.

Integratsiooni sihtasutus väljastas eelmise aasta lõpus aruande „Eesti ühiskonna integratsiooni monitoring 2008“, milles on Peeter Vihalemma autorluses ka peatükk informeeritusest ning meediakasutusest. Venekeelne auditoorium peab end 70% ulatuses hästi informeerituks Eestis toimuva suhtes, 69% ulatuses Venemaal toimuva suhtes ning 45% ulatuses EL-is toimuva suhtes. Informeerituse puhul mängivad suurt rolli hariduslikud erinevused (Vihalemm 2008: 117)

Telekanalitest jälgib venekeelne elanikkond igapäevaselt PBK-d, Eesti kanaleid (sh ETV-d mitu korda nädalas. Venekeelse AK tõttu on ETV jägimine kaks korda suurem teistest kanalitest, samas on ETV2 osakaal venekeelse elanikkonna telekanalite tarbimises 5-10%. (Vihalemm 2008: 120-121)

Venekeelne telekanal on oluline koht argiarusaamade ja tavatõlgenduste vahendamiseks, mis suurendaks Eesti oludes orienteerumist.

Valeria Jakobsoni kirjutisest selgub, et senini olid Eesti kanalid venekeelse programmi edastamisel siiski vaid infoedastajad (infoagentuuride teave, telefilmid). Välja arvatud venekeelne Aktuaalne Kaamera, Kanal 2 „Subboteja“ ning mõned eriprojektid. (Jakobson 2004: 224).

Venekeelne elanikkond peab oluliseks informatsiooni suurendamist valdkondades, kus see praegu suur ei ole – sotsiaalpoliitika, vastuvõetud õigusaktid jms. Venekeelne telekanal peaks tooma avalikkuse ette venekeelse elanikkonnaga seonduvad probleemid ning arutlema sellest seisukohast riigiasutuste tegevuse üle. Seda ETV2 ka tekitada üritab.

3. UURIMISMEETOD JA MATERJAL

3.1 Uurimisküsimused

Nagu sissejuhatuses juba öeldud, huvitavad mind eesti- ja venekeelse Aktuaalse Kaamera võrdluses käsitletavat teemad ja lugude sisuline ülesehitus. Samuti vaatlen ma mõlema puhul seda, kui Tallinna- ja Harjumaa-kesksed on uudistesaadet ning kui palju pannakse rõhku välisuudistele. Sellest tulenevalt üritan ma oma bakalaureusetöö esimeses osas analoogselt seminaritööle leida vastused alljärgnevatele küsimustele:

1. Kas eestikeelne ja venekeelne Aktuaalne Kaamera käsitlevad samu teemasid?
2. Kas venekeelne Aktuaalne Kaamera kasutab oma lugudes erinevat
 - 2.1 fookust;
 - 2.2 erinevaid allikaid?
3. Geograafiline kaetus:
 - 3.1 Kui palju kasutab venekeelne Aktuaalne Kaamera kohalikke korrespondente?
 - 3.2 Kui palju kasutab venekeelne Aktuaalne Kaamera ERR-i väliskorrespondente?
 - 3.3 Kas venekeelne Aktuaalne Kaamera koostab välisuudised enamjaolt ankurbetadena?

Bakalaureusetöö teine osa keskeneb saadud tulemuste võrdlemisele seminaritöö tulemustega ning võrdluse põhjal järelduste koostamisele. Seetõttu lisanduvad alljärgnevad uurimisküsimused:

4. Kas uueformaadiline venekeelne Aktuaalne Kaamera kasutab oma lugudes rohkem
 - 4.1 erinevat fookust;
 - 4.2. erinevaid allikaid;
 - 4.3 kohalikke korrespondente;
 - 4.4 ERR-i väliskorrespondente?
5. Kas pikem venekeelne Aktuaalne Kaamera tähendab rohkem lugusid või pikemaid ja põhjalikumaid lugusid?

3.2 Valim

Saadete analüüsi ja võrdluse jaoks valisin ma ühe nädala (19.-25. jaanuar 2009). Põhivõrdluse materjaliks on AK põhisaade kell 21.00 ning venekeelne AK ETV2-s kell 19.30. Ent kontrollimaks, kas teemasid on käsitletud nii eesti kui vene keeles, vaatasin üle ka

kell 18.30 ja kell 23.00 eetris olevad eestikeelsed uudised ning Kultuuriuudised kell 20.00. Valimist jäid välja spordiudised, sest venekeelses Aktuaalses Kaameras esineb spordiudiseid, kus on kombineeritud mitu teemat. Samuti jäi välja ilmateade.

Kodeerimisele kuulusid kõik reporterilood, ankurbetad koos sünkroonidega ja ankurbetad. Välja jäid vaid stuudiointervjuud stuudiokülalistega ning telefoniintervjuud. Kodeeritavaid uudiseid oli eesti- ja venekeelses Aktuaalses Kaameras nädalas kokku 148 (eestikeelseid 85 ning venekeelseid 63).

3.3 Meetod

Eesti- ja venekeelsete uudiste omavaheliseks võrdlemiseks kasutan ma kontentanalüüsi. Samuti kasutan ma kvalitatiivset uudistekstide analüüsi, et erineva fookusega lugude puhul tuua välja kohad, kus erinevus esile tuleb. Olgugi, et fookuse erinevus võib ilmnedu uudisloo modaalsuses, ei pruugi see siiski olla näitaja, sest sama modaalsusega uudisele võib olla lähenetud erineva nurga alt.

Teise meetodina kasutan ma tekstianalüüsi. Termin sisuanalüüs, ehk kontentanalüüs laiemas mõttes tähistab igat meetodit sisu uurimiseks. Kitsamas mõistes tähendab see spetsiifilist standardiseeritud andmekogumise- ja analüüsitehnikat (Vihalemm 2001: 115). Sisuanalüüsi eesmärgiks on kvantifitseerida suurte tekstihulkade manifestseid omadusi. Kvantiteet näitab, et "miski on väljendatav kindla koguse, suuruse jms kaudu- on mõõdetav (Vihalemm 2001: 116).

Tekstianalüüs on subjektiivne, autorina lähtun ma enda arvamusest. Vihalemm (2001) järgi viitab kvaliteet omalt poolt mingi objekti, kogemuse „tuumale“, selle tähenduslikule või olemuslikule sisule. Seega ka tulemused hinnatakse mitte numbriliselt vaid sisuliselt, ehk argumenteerimise, uurija järelduste väljatoomise kaudu.

Tekstianalüüsi teen ma kümne loo põhjal – viis eestikeelset ning viis venekeelset uudist, milles käsitletakse sama teemat. Ma vaatlen lugu tervikuna ning eraldi reporteri ning allikate teksti. Näiteks, kui lugu on negatiivne, siis ma analüüsin, millisest teksiosast see tuleneb ning toon vastava tekstiosa ka välja.

Kolmas meetod on intervjuud. Kolm intervjuud on semistruktureeritud. Olemas on mõned küsimused, mida küsisin kõigilt kolmelt vastanult, ent kuna vastajad on ametitelt erinevad (venekeelse AK praegune uudistetoimetuse juht, eestikeelse AK uudistetoimetuse juht ning eestikeelse AK päevatoimetaja) ning kuna informatsioon, mida neilt soovin, on erinev, siis on enamik küsimusi kas erinevad või küsitud erineva nurga alt. Lindistatud kahe intervjuu puhul

on mõned küsimused tekkinud lähtuvalt intervjueeritavate vastustest, et täpsustada nende öeldut. Intervjuud Epp Ehandi ja Jevgenia Garanžaga on tehtud näost-näku, öeldut lindistades, intervjuu Urmet Koogiga e-maili teel. Soovisin teha intervjuud ka venekeelse AK endise juhi Margarita Tšernjajevaga, ent ta keeldus, andes e-maili teel vaid üldise kommentaari venekeelse AK rolli kohta, mida olen antud töös ka kasutanud.

Kontentanalüüsi tarbeks vajaliku kodeerimisjuhendi aluseks oli Stevensoni 1995. aasta uurimuse kodeerimisjuhend, mida Tartu Ülikoolis viis läbi Aune Unt. Stevenson uuris küll globaalset uudistevoo liikumist ent juhend oli antud seminaritöö jaoks sobivaks kohendatav. Kodeerimisjuhend on seminaritööle lisatud (LISA 1). Üheks ühikuks on kodeerimisel nii eesti- või venekeelse uudistesaaate üks uudis.

Alljärgnevalt mõnede selgitust nõudvate väljade kohta pikemalt:

1. Loo järjekorranumber saates

Järjekorranumber näitab, mitmendana lugu saates eetris oli. See on vajalik eesti- ja venekeelse uudistesaaate lugude järjestuse võrdlemisel.

6. Loo tüüp

Selles töös on kasutusel lugude jaotus neljaks tüübiks:

- 1 reporterilugu
- 2 ankurbeta + sünkroon
- 3 ankurbeta
- 4 telefoniintervjuu korrespondendiga

Kuna loo pikkus ja tüüp on tähenduslikud, on vaja neid eristada. (1) Reporterilugu on reporteri *voice-over*'iga uudis, kus on kasutatud intervjuusid ehk sünkroone. (2) Ankurbeta + sünkroon on reporteri või toimetaja poolt kirjutatud tekst, mille loeb ette uudisteankur ning mille pikkuseks on orienteeruvalt 30 sekundit. Sellele järgneb umbes 20-sekundiline intervjuulõik allikaga. (3) Ankurbeta on reporteri või toimetaja poolt kirjutatud tekst, mille loeb ette uudisteankur ning mille pikkuseks on orienteeruvalt 30 sekundit. (4) Telefoniintervjuu korrespondendiga on sarnane reporterilooga, kuid toimub üldjuhul otse-eetris (*live*'is). Reporter vahendab uudisteankru küsimuste toel sündmustekeerisest värskeimat teavet.

9. Esimene allikas

10. Teine allikas

11. Kolmas allikas

Reporterilugude puhul on oluline arvesse võtta allikate kasutamise järjekorda loos ning selgitada välja, kas lähtuvalt valitud fookusest ja modaalsusest on eesti- ja venekeelsete samateemaliste lugude puhul allikate kasutuses erinevusi.

4. TULEMUSED

4.1 Teemade käsitus

Üldiselt kattub teemade käsitus eesti- ja venekeelses Aktuaalses Kaameras, varieerub pigem lugude järjestus ja loo tüüp.

Tabel 1: Lugude arv saadetes

Kuupäev	Eestikeelne AK	Venekeelne AK	Ühised uudised
19.01.2009	13	14	7
20.01.2009	11	8	3
21.01.2009	15	8	5
22.01.2009	14	11	9*
23.01.2009	12	12	7
24.01.2009	9	6	5
25.01.2009	11	7	4

*Reporterilugu gümnaasiumikatsetest oli eestikeelses AK-s sees 21. jaanuaril, venekeelses 22. jaanuaril.

Tabelis on kokku pandud nii reporterilood kui ankurbetad.

Tabelis ei ole arvestatud spordiuudiseid (v.a Otepää MK, mis ei kuulunud spordiuudiste plokki), sest vahel esitatakse venekeelses AK-s ühe loona kokkuvõtte mitmest uudisest.

Tabelis ei ole arvestatud stuudio- ja telefoniintervjuusid, mida nädala jooksul oli eestikeelses AK-s 3 ja venekeelses AK-s 1.

Uudised, mis olid saadetes erinevad, olid põhiliselt omakeelset elanikkonda puudutavatel teemadel. Samateemalised lood erinesid tavaliselt loo tüübi poolest.

Alljärgnevalt mõned silmatorkavamad näited erinevustest:

19. jaanuaril tegi eestikeelne AK Norma koondamisest ankurbeta+sünkrooni, venekeelne AK tegi loo, aga ei kasutanud seal ühtegi allikat.

19. jaanuaril tegi eestikeelne AK Euroopa Liidu majandusprognosist loo, venekeelne AK ankurbeta.

21. jaanuaril Tallinna Lastehaiglas toimunud kloorimürgitusest tegi eestikeelne AK ankurbeta, venekeelne AK küsis enda ankurbetale lisaks ka allika arvamust, mis sünkroonina esitati.

22. jaanuaril tehti Iraagi missiooni lõppemisest eestikeelses AK-s ankurbeta+sünkroon, venekeelses reporterilugu. Sama kehtis ka riigivastaste kuritegude teema kohta.

22. jaanuaril oli välisuudiste plokis lugu Hiina näidishukkamisest. Eestikeelne AK tegi sellest EBU materjali põhjal reporteriloo, venekeelne AK piirdus ankurbetaga.

24. jaanuaril oli eestikeelses AK-s ankurbeta +sünkroon äralõigatud Hiiumaast, venekeelne AK sünkroone ei kasutanud. Samal päeval oli Saaremaa elektroonikatehasest eestikeelses AK-s lugu, venekeelses ankurbeta.

25. jaanuaril toimus Ussisool traagiline avari. Eestikeelne AK kajastas seda reporterilooni, venekeelne AK ankurbetana.

4.2 Fookused

Lugude fookuste vaatlemisel tuleb arvestada lugude modaalsust ning ka teksti ennast. Teksti analüüsimisel tuleb arvestada kahe aspektiga: reporteritekst ja sünkroonid. Reporteritekstis avaldab reporter varjamatult enda arvamust, valides aga kriitilist suhtumist näitava sünkroonlõigu, annab loole negatiivse (või ka positiivse) fookuse näiliselt allikas. Alljärgnevalt näiteid mõlemast variandist.

20. jaanuaril tegid mõlemad uudistesaaet loo Barack Obama oletatavast poliitilisest kursist USA presidendina. Eestikeelne AK jäi suhteliselt neutraalseks, keskendudes loos võimalusele, et Obama hakkab senisest tugevamini lahendama Iisraeli-Palestiina konflikti.

Venekeelne AK keskendus pigem USA ja Venemaa suhetele. Kui eestikeelses loos ei avaldunud mitte kusagilt võimalus, et Obama ei peaks oma ülesannetega hakkama saama, siis venekeelses loos oli selline reporteritekst:

Obama valmispoliitikas nimetataud ülesandeks on lõpetada sõda Iraagis. Politoloogid kahtlevad, kas Valge Maja juht saab hakkama kõikide ülesannetega, mida ta presidendikandidaadiks olemise ajal kavandas.

Samal päeval räägiti uudistes ka Venemaa arvamusest Obama kohta. Krister Paris ja Anton Aleksejev, kes koos võttel käisid, kasutasid samu allikaid ning paljuski ka samu sünkroone ent venekeelse AK loos oli Sergei Markovi sünkrooni kaudu sisse toodud ka Pronksõdur.

Loodan, et ta hakkab kaitsma huvifääri, seal hulgas ka Eestit, kuid loomulikult ei hakka ta toetama eesti ametivõimude Venemaa vastaseid otsuseid. Ja loomulikult arvan ma, et Obama kunagi ei kiidaks heaks otsust pronksõduri mahakandmisest.

Mõlemad lood jäid kriitiliseks ent äraootavaks ning mõlemad leidsid, et Obama on Venemaa-sõbralikum kui Bush.

Mõlemad saated tegid loo gümnaasiumikatsetest. Eestikeelses AK-s oli lugu eetris 21. jaanuaril ning keskenduti Eesti koolidele, venekeelses AK-s oli vene koolide arvamusi käsitlev lugu eetris 22. jaanuaril. Siinkohal tegelikult fookus iseenesest ei erinenud –

mõlemad lood suhtusid Riigikohtu otsusesse kaotada gümnaasiumi sisseastumiskatsed negatiivselt. Kajastati lihtsalt erikeelsete koolide arvamusi.

21. jaanuaril oli teemaks Vene transiid. Mõlemad lood rõhutasid, et hoolimata mõningasest paranemisest, on olukord transiidis endiselt halb. Kui eesti reporter rääkis konkreetset kaubast ja külmutatud projektidest, siis vene reporter tõi sisse sünkroonid, mis keskendusid probleemi poliitilisele tagapõhjale. Esiteks oli ankruteksti sisse kirjutatud lause:

Ettevõtjate sõnul sõltuvad transiidi tingimused ning kauba mahud otseselt Eesti ja Venemaa vahelistest suhetest.

Samateemaline oli ka Ago Tiimani sünkroon.

Me oleme Eesti poliitikutele tänulikud, et kahe viimase kuu jooksul pole toimunud järske poliitiliseid väljaastumisi ning provokatsioone. Ja see mõjutab koheselt transiidi läbiivimise tingimusi ning kaubakoguseid. Me loodame väga, et poliitikud, mitte ainult Eestis, vaid ka Venemaal saavad end tagasi hoida.

23. jaanuaril külastas Eestit Venemaa välisminister Vladimir Titov. Mõlema AK lood olid üpris neutraalsed ning avaldasid lootust Eesti-Vene suhete paranemisele. Siiski oli näiteks Astrid Kanneli reporteritekstis kriitikamaiguline katke:

Hetkel on Eesti ja Venemaa vahel külmutatud olekus paarkümmend erinevat lepingut. Aga miks siis just nüüd on Moskva meie suhtes leebumas?

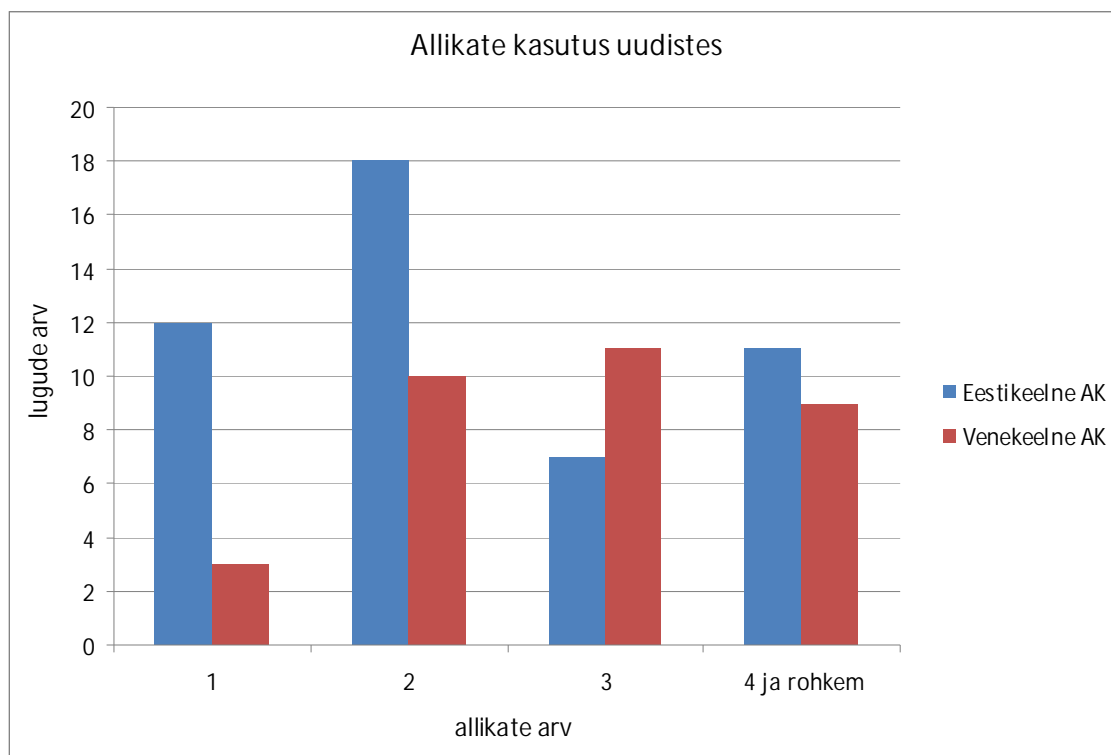
4.3 Allikad

Kõige sagedamini esinev allikate arv loos on kaks ja kolm, vähemalt venekeelsete uudiste põhjal. Eestikeelsetes uudistes oli palju ka ühe allikaga lugusid, mis ei olnud ankurbeta + sünkroonid. Kui teema on nii eesti- kui venekeelsel lool sama, siis kattuvad enamasti ka allikad.

Nii eesti- kui venekeelse saate puhul tuleb valimisse kuuluvaid saateid vaadeldes välja, et neli ja rohkem allikat esineb peamiselt lugudes, kus on kasutatud rahvaküsitlust. Ühe allika puhul jälgisin ma loo tüüpi ning noppisin diagrammi tarbeks välja vaid reporterilood, sest ankurbeta + sünkrooni puhul on harilikult üks allikas.

Järgmisel leheküljel olev diagramm toob absoluutarvudes välja allikate kasutuse uudislugudes.

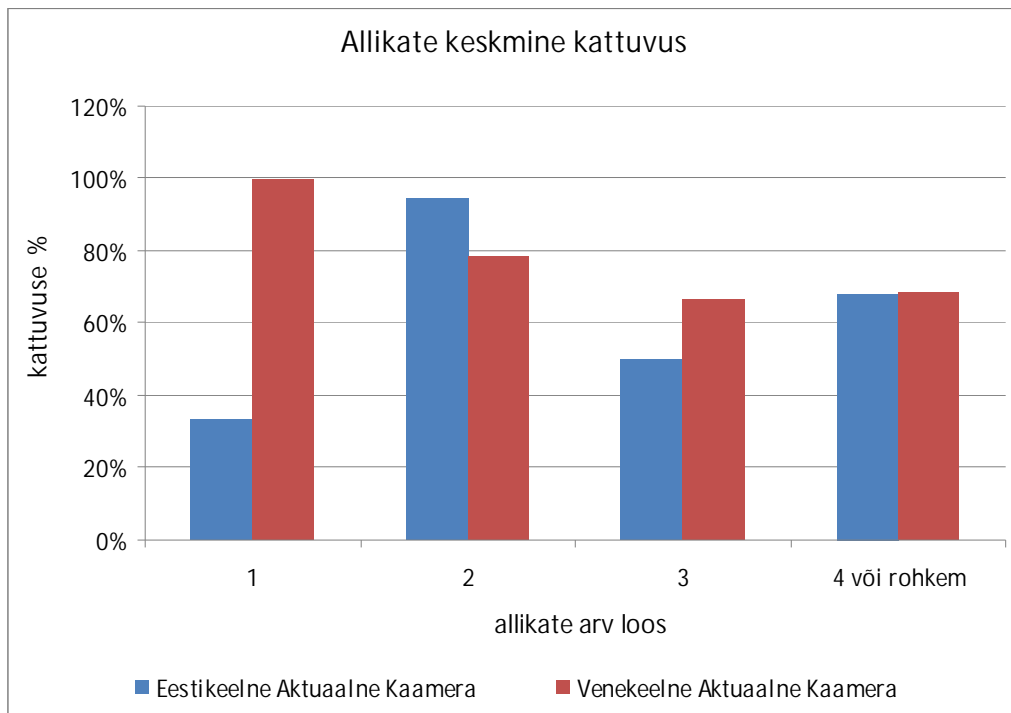
Diagramm 1: Allikate kasutus eesti- ja venekeelses AK-s

Diagrammist tuleneb, et eestikeelses AK-s oli üheksa võrra rohkem lugusid, kus oli kasutusel vaid üks allikas. Siin diagrammis ei ole aga kirjas seda, et venekeelne AK tegi kaks lugu, kus ei olnud kasutatud ühtegi allikat ning lugu koosnes vaid reporteritekstist. Eestikeelne AK eelistas venekeelsest AK-st rohkem ka kahe allikaga lugusid, eestikeelses 18 ja venekeelses 10. Venekeelne AK tegi 11 kolme allikaga lugu, eestikeelne seitse. Nelja ja rohkema allikaga lugusid oli AK-des enam-vähem võrdselt – eestikeelses 11 ja venekeelses üheksa.

Alljärgnev diagramm näitab protsentuaalselt keskmist allikate kattuvust eesti- ja venekeelsetes samateemalistes lugudes.

Diagramm 2: Allikate keskmine kattuvus eesti- ja venekeelses AK-s

*Välja on jäetud kaks lugu, kus venekeelne AK pole kasutanud ühtegi allikat. Eestikeelsel AK-l selliseid lugusid polnud.

Tulpidagramm näitab kahe AK saate lugude puhul allikate keskmist kattuvust vastavalt sellele, mitu allikat on loos (vastava allikate arvuga lugude kattuvuste keskmised). Bakalaureusetöö valimi puhul on näha, et kahe saate keskmised kattuvused lähenevad teineteisele allikate arvu suurenedes, kattudes nelja või rohkema allika puhul pea täielikult.

4.4 Geograafiline kaetus

1. Eesti-sisene kaetus

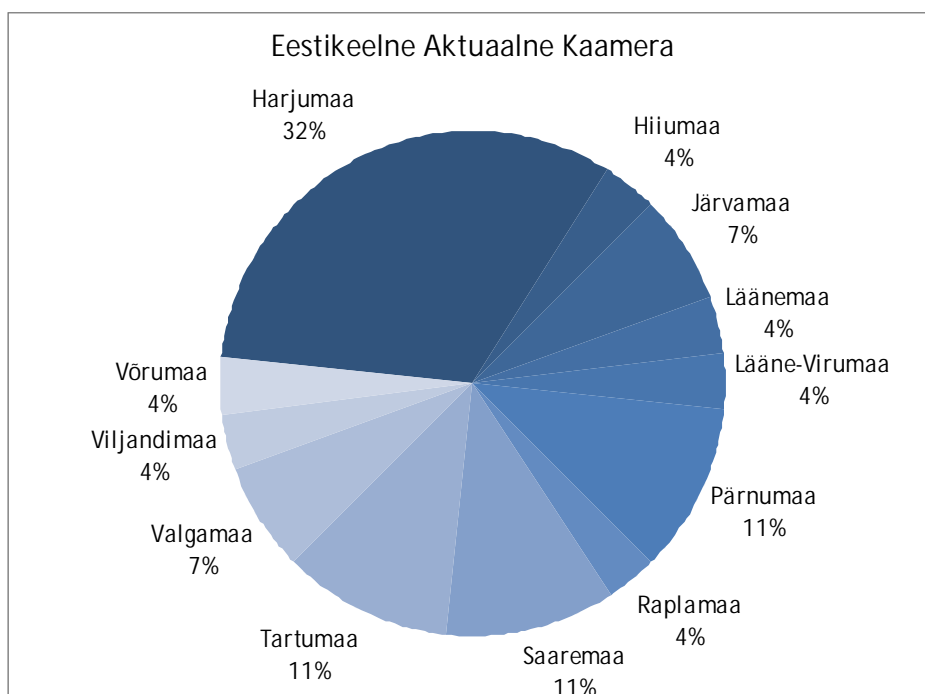
Eestikeelses Aktuaalses Kaameras oli nädala jooksul 85 lugu (k.a ankurbetad) ning venekeelses AK-s 63 lugu. Eestikeelsetest lugudest 28 kajastasid maakondade (Harjumaa hulka on arvatud Tallinn) lugusid. Neist 9 pärinesid Harjumaalt ja Tallinnast, 1 Lääne-Virumaalt, 2 Järvamaalt, 2 Valgamaalt, 3 Saaremaalt, 3 Tartust, 3 Pärnust, 1 Hiiumaalt, 1

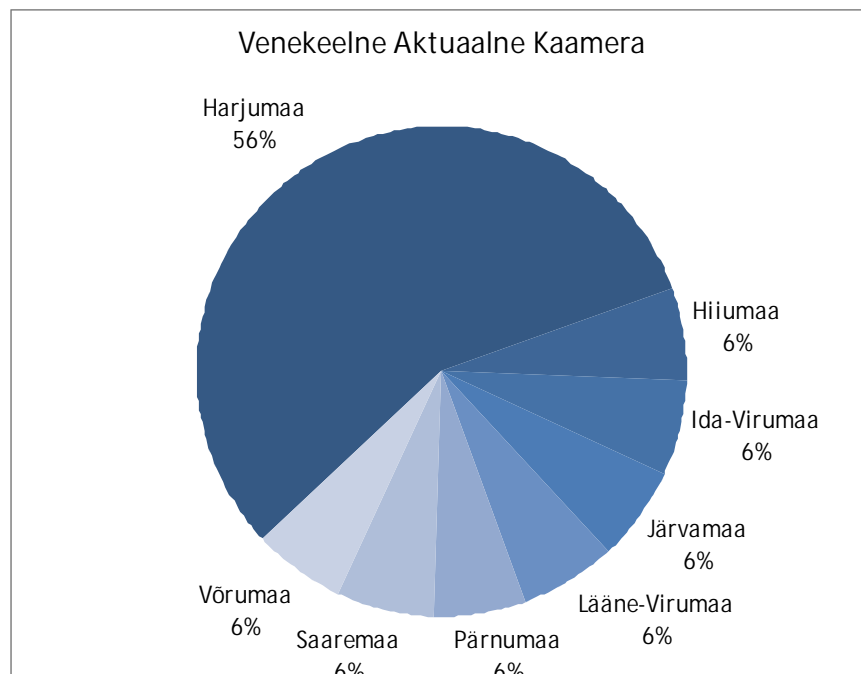
Läänemaalt, 1 Raplamaalt, 1 Viljandimaalt ja 1 Võrumaalt. Üks Pärnumaa lugu oli tehtud Tallinna reporteri poolt.

Venekeelne AK esitas 16 kohakeskset lugu, millest 1 oli Ida-Virumaalt, 1 Lääne-Virumaalt, 1 Võrumaalt, 1 Hiiumaalt, 1 Järvamaalt, 1 Saaremaalt ja 1 Pärnust. Ülejäänud (9) kajastasid Harjumaa sündmuseid. Üks Pärnu lugu ning üks Otepää lugu olid tehtud Tallinna reporterite poolt.

Alljärgnevatel diagrammidel on näha maakondlike uudiste osakaalud (arvestatud on ainult kohakeskseid lugusid, mitte lugusid, mis hõlmavad kogu riiki). Diagrammide tegemisel on arvestatud nii reporterilugude kui ankurbetade ja ankurbeta + sünkroonidega.

Diagrammid 3 ja 4: Regionaallugude osakaalud eesti- ja venekeelses AK-s

Diagrammidest tuleneb, et venekeelses AK-s on tunduvalt suurem osakaal Harjumaalt pärinevatel uudistel. Kui nädala jooksul oli eestikeelses AK-s lugusid 12-st maakonnast, siis venekeelses on lugusid kaheksast maakonnast. Peale Harjumaal oli venekeelsetes uudistes nädala jooksul igast maakonnast üks uudis. Eestikeelses saates olid lisaks Harjumaale paremini kaetud Pärnumaa, Saaremaa ja Tartumaa.

2. Välismaailma kaetus (väliskorrespondentide kasutamine)

Nädala jooksul oli eetris 32 välislugu. Neist 8 olid korrespondentide tehtud reporterilood, nende hulgas 1 telefoniintervjuu (Neeme Rauaga Obama ametisse asumisega seoses). Välistoimetuse poolt EBU jms materjali põhjal tehtud reporterilugusid oli 7. Ülejäänud olid kas ankurbetad või ankurbeta + sünkroon.

Venekeelsete lugude seas oli 20 välislugu. Neist olid tehtud Venemaa väliskorrespondendi poolt. Kaks lugu oli tehtud reporterlugudena.

5. TULEMUSTE ANALÜÜS

Aktuaalne Kaamera kui traditsioonidega uudistesaade ei ole seniajani läinud Kanal 2 ja TV3 teed ning ei pane liigset rõhku kriminaalteemadele ning muule, mis rahvast erutab. Seega kohanduvad Aktuaalse Kaamera ülesehituses McQuali uudisväärtuslikkuse kriteeriumid. Uudiste olulisust näitavad loo pikkus ja loo tüüp ning paigutus saates. Nii eestikeelse venekeelse saate puhul on esimeses plokis olulised poliitilised, majanduslikud või sotsiaalsed probleemid, teises plokis välisuudised ning kolmandas pehmemad teemad nagu kultuur.

Kui vaadata väliskorrespondentide kasutamist venekeelses Aktuaalses Kaameras, siis on olukord üsna nukker. Siinkohal tuleb muidugi arvestada sellega, et korrespondendid ei räägi vene keelt. Venemaa uudiste puhul teeb lugusid hoopis Krister Parise operaator Anton Aleksejev.

Kui vaadata nädalat eestikeelses AK-s, siis leidsid seal kasutamist kõik kolm väliskorrespondenti. Venekeelse uudistesaate välisuudiste osa koosneb enamjaolt ankurbetadest.

Keeleoskuse puudumine mängib rolli ka Eesti regionaal uudiste puhul venekeelses saates. Korrespondentidest ainsana on võimelised vene keeles uudist peaaegu veatult sisse lugema Ago Gaškov ja Ragnar Kond. Teiste korrespondentide puhul kasutatakse ankurbeta varianti (kui üldse).

Erineva fookusega lugude puhul tuleb muidugi jälgida seda, kas fookuslik erinevus tuleneb allikate ütlustest või ka reporteri tekstist. Olgugi, et ajakirjaniku enda tekstist tulenev iroonia on teksti käsitlemisel suurema kaaluga kui allikatekstides sisalduv iroonia, siis näitab minu meelest ka allikatekstide kasutus, kuidas ajakirjanik teemasse suhtub.

Fookusi vaadeldes võis kohe kõrvale heita need lood, mille oli mõlemasse saatesse teinud sama korrespondent (nt. Ago Gaškovi lugu Virumaa röövidest), sest venekeelne tekst on lihtsalt eesti keelest otse üle tõlgitud.

Kui rääkida teemadest, mida leidis vaid venekeelsetes saadetes, siis käsitles venekeelne AK näiteks kodakondsuse andmist mittekodanikele, mis võib puudutada konkreetselt just venekeelset elanikkonda.

Jääb silma ka, et eestikeelne AK ei kajasta üldse venekeelset kultuuri puudutavaid sündmuseid. Põhjus peitub kindlasti eestlaste huvipuuduses ning faktis, et eestlaste venekeele oskus ei ole piisav, et tarbida venekeelset kultuuri. Seega ei ole eestlaste jaoks mõtet ka

venekeelsetest kultuurisündmustest uudist teha, raisata sellele Kultuuriuudistes kaks minutit, kui selle saate pikkus ise on üksnes 6-7 minutit.

Uudistesaadet on seoses eelnevalt mainitud silmapaistnud teemadega ka erinevalt raamistatud. Mõlemas saates on eespool need teemad, mis nende vaatajaskonnale rohkem huvi peaksid pakkuma. Samas on selle ülesehituse taga ühtlasi ka toimetuse enda arvamus selle kohta, mida peaks auditooriumile presenteerima kui huvitavat teemat ja mida mitte. Üldjoontes plokid kattuvad ent mõnel juhul on oluline teema, näiteks gümnaasiumi sisseastumiskatsete kaotamine ühes saates esimene (antud juhul eestikeelses AK-s), teises saates alles kolmandas plokis.

Allikate kasutuse võrdlemisel ilmneb esmajoones tõsiasi, et samateemaliste lugude puhul kasutatakse eesti- ja venekeelses saates samu allikaid. Selle üks põhiline ja määravaim põhjus (sama operaator ning kahe reporteri koos võttel käimine) on töös allikate kohta käivas teoreetilises osas lahti seletatud.

Teooria-osas esitatud statistika eelmise aasta regionaaluudistes kasutatud allikate kohta on sarnane tulemustega, mis ma sain analüüsides kõiki lugusid, kus on kasutatud vähemalt ühte allikasünkrooni. Kõige enam esineb uudistesaadetes kahe ja kolme allikaga lugusid, kuid populaarsed on ka ühe allikaga reporterilood.

Allikate kasutus oleks erikeelsetes uudistes võinud nii mõnegi loo puhul varieeruda. Venekeelset elanikkonda huvitab kindlasti rohkem omakeelsete inimeste arvamus. Venekeelse AK toimetusele on oluline ka leida allikas, kes räägiks vene keeles. See lisab auditooriumi jaoks usaldusväärust. Tihtipeale polnud seda aga tehtud.

6. SEMINARITÖÖ TULEMUSED

Seminaritöö käsitles bakalaureusetöole analoogse meetodi järgi uudislugusid, mis jäid vahemikku 3.-9. november 2008. Analüüsi tulemused on alljärgnevalt sellised.

6.1 Teemade käsitus

Üldiselt kattub teemade käsitus eesti- ja venekeelses Aktuaalses Kaameras, varieerub pigem lugude järjestus ja loo tüüp. Lugude arvu erinevust eesti- ja venekeelsete saadete vahel ei mõjuta see, et venekeelne uudistesaaide on 5 minutit lühem eestikeelsest.

Tabel 2: Lugude arv saadetes

Kuupäev	Eestikeelne AK	Venekeelne AK	Ühised uudised
3.11.2008	10	11	5
4.11.2008	8	10	5*
5.11.2008	8	4	3
6.11.2008	13	10	6
7.11.2008	13	9	6
8.11.2008	10	9	5
9.11.2008	10	7	7

*Lugu Ida-Virumaa töötutest oli eestikeelses AK-s eetris 5ndal novembril.

Tabelis on kokku pandud nii reporterilood kui ankurbetad.

Tabelis ei ole arvestatud spordi uudiseid, sest vahel esitatakse venekeelses AK-s ühe loona kokkuvõtte mitmest uudisest.

Tabelis ei ole arvestatud stuudiointervjuusid, mida nädala jooksul oli eestikeelses AK-s 3 ja venekeelses AK-s 1.

Uudised, mis olid saadetes erinevad, olid põhiliselt omakeelset elanikkonda puudutavatel teemadel. Samateemalised lood erinesid loo tüübi poolest.

Alljärgnevalt mõned silmatorkavamad näited:

Teisipäeval, 4. novembril tegi venekeelne AK loo kodakonduse andmisest mittekodanikele. Eestikeelne AK seda teemat ei puudutanud.

5. novembril oli Medvedjevi aastakõne. Venekeelne AK tegi sellest ankurbeta pluss klipi kõnест. Eestikeelses AK-s tegi Krister Paris sellest loo ning andis ka telefoniintervjuu otsestuudiosse.

6. novembril oli lugu gaasi hinna tõusust eestikeelses AK-s alles kolmandas blokis ning rõhk oli EL-i ja Venemaa suhetest rääkival foorumil. Venekeelses AK-s oli gaasi hinna tõus esimene lugu.

6. novembril oli venekeelses AK-s uudis Vene Teatri uue lavastuse kohta, 7. novembril Vene Kultuurikeskuse kohta. Eestikeelne AK ega Kultuuriuudised ei kajastanud kumbagi uudist.

Reedel, 7. novembril tegi venekeelne AK loo kinnisvaraturu hetkeseisust Tallinnas. Eestikeelne AK seda teemat ei puudutanud.

Reedel, 7. novembril toimus Tbilisis meelevaieldus, millest eestikeelne saade tegi reporteriloo, venekeelne piirdus ankurbeta.

Reedel, 7. novembril tutvustati Tartu Ülikooli arengukava. Eestikeelne AK tegi sellest loo, mis oli eetris teisena, venekeelne AK tegi sellest kolmandasse plokki kuuluva ankurbeta + sünkrooni.

Laupäeval, 8. novembril tegi venekeelne AK loo loomaia nukrast seisust, eestikeelne AK seda teemat ei puudutanud.

Pühapäeval, 9. novembril oli mõlemas saates uudis Vene allveelaeva uppumisest. Eestikeelses saates oli Krister Paris teinud sellest reporteriloo, venekeelses saates oli ankurbeta.

Kui Barack Obama 5. novembril presidendiks valiti, tegi Neeme Raud Washingtonist otseintervjuu. Kui Venemaa president Dmitri Medvedjev pidas samal päeval oma aastakõne, siis Krister Paris andis samamoodi Moskvast otseintervjuu. Venekeelne Aktuaalne Kaamera ei kasutanud kumbagi korrespondenti.

Samuti jääb silma (mitte üksnes seda nädalat vaadates, vaid laiemalt), et teemad ühtivad kindlasti rohkem nädalavahetustel (antud nädala pühapäeval kõik venekeelses AK-s olnud uudised ka eestikeelses põhisaates). Siin võib olla tegemist tõsiasjaga, et nädalavahetustel ei ole uudisväärtuslikke teemasid väga palju ning eesti- ja venekeelne toimetused võtavad üksteiselt ideid rohkem üle.

6.2 Fookus

Fookuse analüüsimisel vaatasin kodeerimistabelist erinevusi loo modaalsuses ning uudistekste üldiselt. Tekstianalüüsi tegin samateemaliste uudiste puhul, mis erinesid oma fookuse poolest.

Samuti võtsin ma arvesse allikate kasutust, sest erinevate allikate kasutamine vene- ja eestikeelses loos mõjutab fookust. Allikate analüüsimisel vaatlesin ma kodeerimistabelit, kus on iga loo puhul välja toodud kasutatud allikad ning nende järjestus (olulisus).

3. novembril oli venekeelses Aktuaalses Kaameras eetris lugu aprillimässu korraldajate kohtuistungist. Eestikeelses AK-s oli sellest ankurbeta. Tänu venekeelse saate allikate kasutamisele sai venekeelne lugu emotsionaalsema fookuse. Kui eestikeelse loo modaalsus oli üsna neutraalne, siis venekeelsest loost õhkus negatiivsust. Kui eestikeelses tekstis ei ole välja toodud kohtualuste negatiivset suhtumist Eesti ajakirjandusse, siis venekeelses on seda tehtud.

Kui välismaameedia esindajatele annavad kohtualused hea meelega intervjuusid, siis paljudele kohalikele ajakirjanikele öeldakse ära.

„Ei kommenteer! Mine Hitleri juurde!“ ütles Klenski ajakirjanikule.

„Ta on surnud.“

„Mine juba, mine!“ ütles Klenski.

4. novembril oli seoses USA-s toimuvate presidendivalimistega tehtud nii eesti- kui venekeelses AK-s lugu Eesti poliitikute arvamustest. Eestikeelse AK jaoks oli Tiina Jaakson küsitlenud vaid eestlastest poliitikuid. Venekeelne AK küsitles lisaks eestlastele ka vene rahvusest inimesi ja lisaks poliitikutele ka äriinimesi. Tänu sellele oli eestikeelse loo modaalsus üsna positiivne, venekeelse loo modaalsus aga vahelduv. Kui eestikeelses uudised on kõik allikad ühel nõul selle suhtes, et mõlemad presidendikandidaadid on Eesti jaoks sobivad, siis Balti Vene-uuringute Keskuse direktor Vladimir Juškin on negatiivne. Tema meelest ei suuda Venemaaga häid suhteid hoida kumbki kandidaat.

„Euro-Atlandi suhe saab olema tugevam McCainiga. Ta paneb rõhku NATO ja Gruusia ning NATO ja Ukraina suhetele. See teravdab aga rahvusvahelisi suhteid ning põhjustab tõenäoliselt külma sõja.“

Nii tugevat avaldust ei teinud ükski eestikeelse loo tarbeks intervjuueeritud persoon.

5. novembril pidas Venemaa president Dmitri Medvedjev oma esimese aastakõne, milles esines süüdistusi USA ja Gruusia pihta. Venekeelne AK tegi sellest ankurbeta + sünkrooni, eestikeelses AK-sse tegi Krister Paris loo.

Medvedjevi kõnest saime aimu ka Vene demokraatia tuleviku kohta. Edaspidi nii tihti enam nõ valimistsirkust ei korraldata./.../

Muidu kõlas Medvedjevi kõne paljuski nagu inimõiguslaste käsiraamatust mahaviksitud tekst.

/.../ Aktsiaturud näitasid täna oma suhtumist presidendi esinemisse. Kogu Medvedjevi kõne jooksul jätkas Vene börsiindeks langemist.

Venekeelne Aktuaalse Kaamera ajakirjanikutekst oli Parise tekstiga võrreldes üsna emotsioonitu ning lihtsalt kõne sisu kokkuvõttev. Emotsionaalsust lisas sellele ankurbeta + sünkroonile Medvedjevi intervjuuklipp.

Gruusia armee rünnak vene rahuvalvajate vastu osutus tragöödiaks mitme tuhande inimese ning tervete rahvuste jaoks. Selle provokatsiooni tulemusel kasvas järsult pinge kogu Kaukaasiass. Konflikt Kaukaasias oli ettekääne NATO sõjalaevade viimiseks Mustale merele. Seejärel toimus aga kiire Ameerika poolne raketivastaste süsteemide pähe määrimine Euroopale. Sellega kaasneb Venemaa poolt vastumeetmete tarvitusele võtmine.

6. novembril kajastasid mõlemad uudistesaaated Tallinnas toimunud Euroopa Liidu ja Venemaa suhete teemalist foorumit, kuhu kogunesid rahvusvaheliselt hinnatud poliitikud ja arvamusalidrid.

Esiteks jäi silma see, et eestikeelses Aktuaalses Kaameras oli foorumiga seoses kaks lugu, venekeelses üks – eestikeelses AK-s oli Martti Ahtisaariga tehtud intervjuu eraldi lugu, samal ajal kui venekeelne Aktuaalne Kaamera kasutas Ahtisaarit foorumi põhiloo allikana. Siit tulenevad erinevused eesti- ja venekeelse loo fookustes. Suurem osa venekeelse AK loost keskenduski tegelikult Ahtisaari arvamusele.

„Ma ei näe hetkel ei Ameerikas ega Euroopa Liidus riiki, mis ähvardaks Venemaad. Ja ma ei näe ka, et Venemaa oleks Läänt ähvardanud. Ma arvan, me peaksime hakkama reaalsust tõsisemalt võtma. Meie maadel on palju rohkem siseprobleeme.“

Eestikeelne foorumilugu Ahtisaarit allikana ei kasutanud ning eestikeelse AK Ahtisaari lugu ei puudutanud Venemaa temaatikat peaaegu üldse. Pigem rääkis Ahtisaari kriisidest üldiselt ning ka USA uuest presidendist.

Eestikeelses ülevaate loos foorumist räägiti Venemaa raketiähvardusest, kuigi ka sellest oli nii eesti- kui venekeelses saates eraldi lugu. Venekeelses loos seda ei puudutatud.

Kokkuvõttes räägiti eestikeelses foorumiloos sellest, kuidas Euroopa Liidu riigid peaksid formeerima ühise poliitika Venemaa vastu, kasutades ära olukorda, kus naftahindade madaluse tõttu on Euroopa Venemaast vähem sõltuv.

Venekeelne lugu oli Ahtisaari-keskne ning üldisem. Raketiteemat ei mainitud ning Euroopa vajadust ühise Venemaa-poliitika järele mainis vaid üks allikas ühes lauses.

9. novembri varahommikul toimus Venemaal allveelaeva õnnetus, kus hukkus 20 inimest ja vigastada sai 21.

Venekeelse AK ankurbeta oli puhtal kujul informatiivne uudislõik, ilma ühegi emotsionaalsusele kalduva kommentaarita. Samuti ei kommenteeritud Vene sõjaväe tegevust ega seda, et omaksed ei saa oma ellu jäänud lähedasi näha. Kogu uudisetekst oli selline:

Tuumaallveelaeva avarii tulemusel hukkus 20 ning haavata sai 21 inimest Venemaa Vaikse ookeani laevastikust. Kõik kannatanud on toimetatud haiglasse. Avarii toimus Jaapani merel laevade proovisõidu ajal. Kahes allveelaeva osas hakkas tööle tulekustutamissüsteem,

eraldades freooni. Kannatanute hulgas on 3 mereväelast ning 17 tsiviilspetsialisti. Allveelaev ei ole kahjustunud ning jõudis iseseisvalt Primorje mereväebaasi. Venemaa prokuratuuri uurimiskomisjon on algatanud kriminaalasja juhtimisõiguse ning sõjalaeva ekspluteerimise rikkumises.

Eestikeelne Krister Parise uudis oli palju emotsionaalsem ning selget vaadet väljendav.

Tüüpiliselt Vene sõjaväevõimude käitumisele lähedasi nüüdseks sadamasse jõudnud ellujäänutega kohtuma ei lastud./.../

Küll ruttas armee kinnitama, et vähemalt tuumareaktor mingit ohtu ei kujuta. Väidetavalt olevat ka radiatsioonitase laeva ümber normaalne.

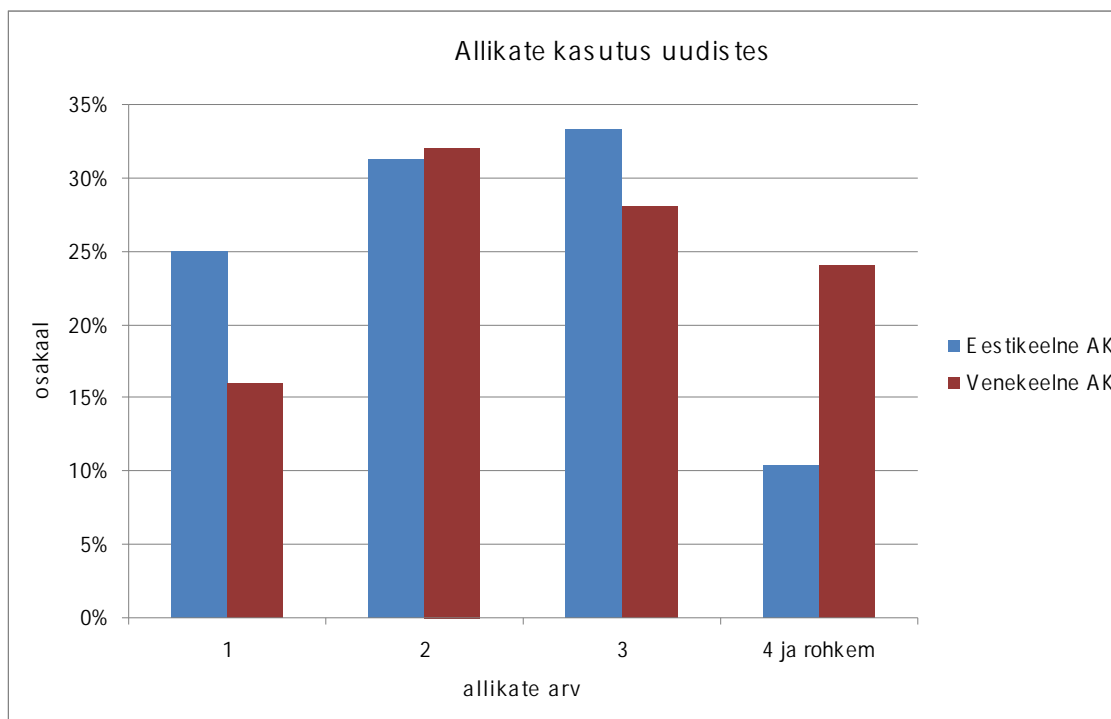
6.3 Allikad

Kõige sagedasem allikate arv loos on kaks ja kolm. Kui teema on sama, siis on enamasti ka allikad samad. Seoses Obama lugudega olid eesti- ja venekeelsetes lugudes allikad osaliselt samad, osaliselt erinevad. Seoses Obama-lugudega tuleb allikate kasutust võrreldes esile ka see, et eestikeelne AK kasutas Neeme Raua abi, kes tegi ise koha peal intervjuusid. Venekeelne AK toimetuse leppis puhtalt EBU materjaliga.

Nii eesti- kui venekeelse saate puhul tuleb valimisse kuuluvaid saateid vaadeldes välja, et rohkem kui kolm allikat esineb lugudes, kus on kasutatud rahvaküsitlust. Ühe allika puhul jälgisin ma loo tüüpi ning noppisin tabeli tarbeks välja vaid reporterilood, sest ankurbeta + sünkrooni puhul on harilikult üks allikas.

Järgmisel leheküljel asuv diagramm toob protsentuaalselt välja allikate kasutuse uudislugudes.

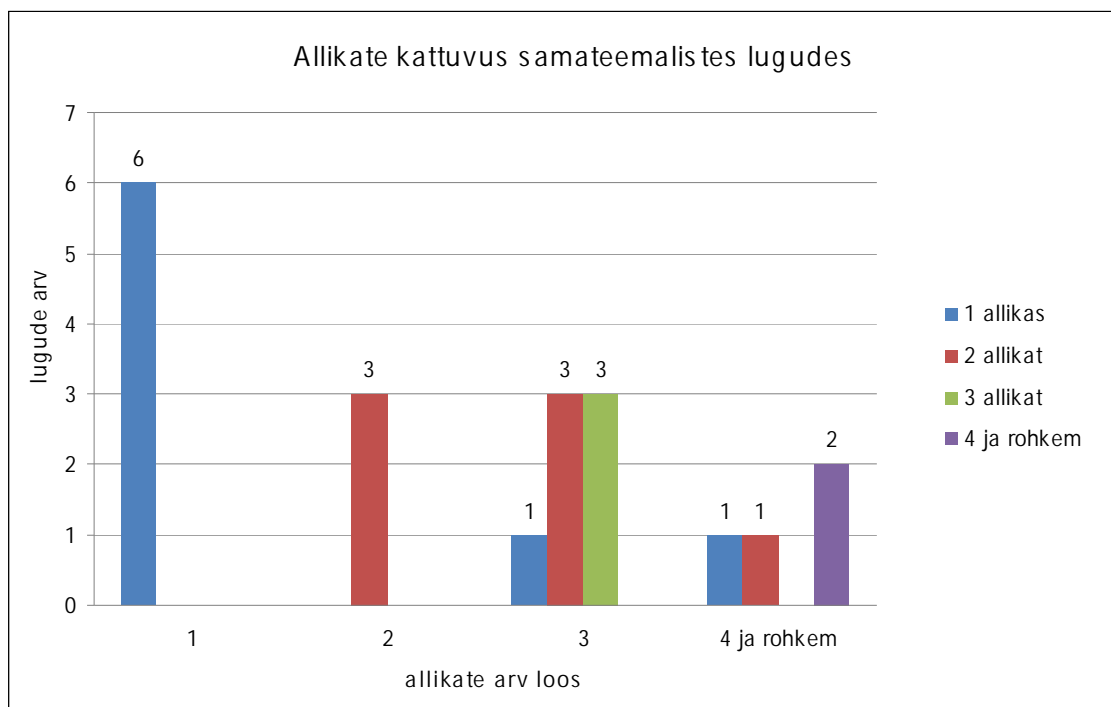
Diagramm 5: Allikate kasutus

Diagrammist tuleneb, et eestikeelses uudisloos kasutatakse kõige sagedamini kolme allikat (33%) ja venekeelsetes uudislugudes kahte allikat (32%). See, et nelja ja enama allika kasutus on venekeelses AK-s populaarsem (eestikeelses 10% ja venekeelses 24%) tuleneb sellest, et venekeelses AK-s oli analüüsitud perioodil rohkem rahvaküsitlusele tuginevaid lugusid.

Alljärgnev diagramm näitab kui palju kasutati eesti- ja venekeelses AK-s samateemalistes lugudes samu allikaid. Andmetesse on arvestatud nii reporterilood kui ankurbeta + sünkroonid. Siinkohal kaasasin ma ankurbeta + sünkroonid, kuna mõne teema puhul oleks olnud võimalik kasutada ka mõne muu allika sünkrooni.

Diagramm 6: Allikate kattuvus

Allikate arv loos (x-telg) näitab seda, kui palju loos intervjueeritavaid. Allikate arv kattus samateemaliste lugude puhul nii eesti- kui venekeelses loos. Tulbad (vt legendi) näitavad mitu allikat kasutatutest olid eesti- ja venekeelses loos samad. Lugude arv (y-telg) näitab mitme loo puhul allikate arvud säärastel kattusid.

Diagrammist selgub, et 20 samateemalise loo puhul kasutati ühe allikaga lugude puhul sama allikat kuues loos ehk kõigi üheallikaliste lugude puhul. Kõikide kahe allikaga lugude puhul, mida oli kolm, kasutati samuti mõlemas loos samu allikaid. Kolme allikaga lugude puhul kasutati kolmest ühte allikat mõlemas loos ühel korral, kahte ja kolme allikat kumbagi kolmel korral. Nelja ja rohkema allika puhul kasutati ühte ja kahte allikat mõlemas loos ühel korral, kõiki allikaid kahel korral.

6.4 Geograafiline kaetus

1. Eesti-sisene kaetus

Eestikeelses Aktuaalses Kaameras oli nädala jooksul 72 lugu (k.a ankurbetad) ning venekeelses AK-s 62 lugu. Eestikeelsetest lugudest 29 kajastasid maakondade (Harjumaa hulka on arvatud Tallinn) lugusid. Neist 12 pärinesid Harjumaalt ja Tallinnast, 2 Ida-Virumaalt, 1 Lääne-Virumaalt, 2 Järvamaal, 2 Valgamaalt, 3 Saaremaalt, 3 Tartust ning 4 Pärnust.

Venekeelne AK esitas 17 kohakeskset lugu, millest 4 olid Ida-Virumaalt, 1 Tartust ja 1 Pärnust. Ülejäänud (11) kajastasid Harjumaa sündmuseid.

Ida-Virumaa lugude suur arv võrreldes teiste maakondadega on seletatav sellega, et Ida-Virumaal on arvukas venekeelne elanikkond. Lisaks Aktuaalse Kaamera korrespondendile Ago Gaškovile töötab Kohtla-Järvel venekeelses Aktuaalses Kaameras ka Roman Kuznetsov. Kui Ago Gaškov teeb lugusid üle terve Virumaa, siis Kuznetsov leiab teemad ja allikad vaid Kohtla-Järvelt.

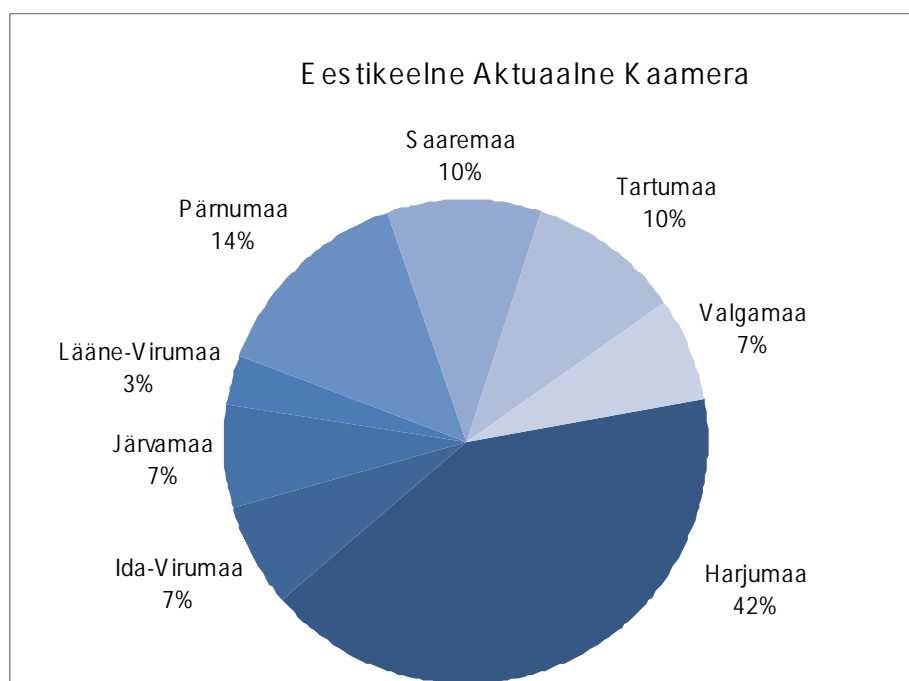
2. Välismaailma kaetus (väliskorrespondentide kasutamine)

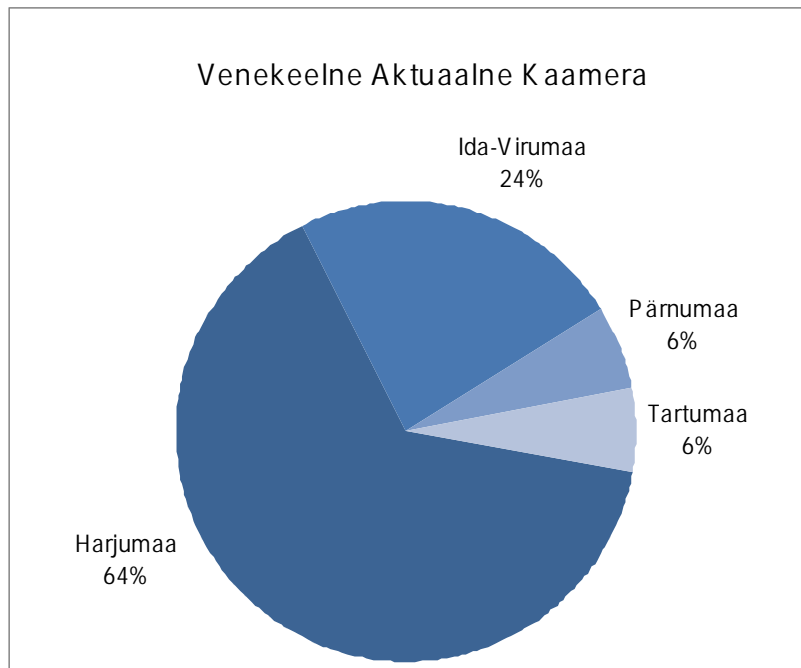
Nädala jooksul oli eetris 28 välislugu. Neist 10 olid korrespondentide tehtud reporterilood, nende hulgas 2 telefoniintervjuud (üks Neeme Rauaga Obama valimistega seoses, teine Krister Parisega Medvedjevi aastakõne asjus). Välistoimetuse poolt EBU jms materjali põhjal tehtud reporterilugusid oli 9 (sh Ragnar Kondi lugu Lätist Parex pangast). Ülejäänud olid kas ankurbetad või ankurbeta + sünkroon.

Venekeelsete lugude seas oli 22 välislugu. Neist mitte ükski polnud tehtud väliskorrespondendi poolt. Kuus lugu oli tehtud reporterlugudena (sh Ragnar Kondi lugu Lätist Parex pangast, mis oli eetris ka eestikeelses Aktuaalses kaameras).

Alljärgnevalt on esitatud kaks diagrammi, mis näitavad protsentuaalselt maakonna lugude osakaale.

Diagrammid 7 ja 8: Geograafiline kaetus

Geograafilise kaetuse diagrammidelt ilmneb protsentide kujul, et 29-st eestikeelsest loost 42% pärinesid Harjumaalt. Harjumaale järgneb Pärnumaa 14% protsendiga. Kaetuselt kolmandal kohal on Tartumaa ja Saaremaa 10%-ga. Ida-Virumaa, Järvamaa ja Valgamaa lugude osakaal maakonnakesksetes lugudes on 7% ning Lääne-Virumaa 3%.

Venekeelsete lugude puhul on samuti Harjumaa kaetuselt esimesel kohal, seda 64%-ga. Teisel kohal on Ida-Virumaa 24%-ga ning järgnevad Pärnumaa ja Tartumaa 6%-ga. Ülejäänud maakondadest analüüsitava nädala jooksul lugusid ei olnud.

7. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON – VÕRDLUS SEMINARITÖÖ VALIMI ANALÜÜSIGA

Võrreldes seminari- ning bakalaureusetöö valimeid tuleb võtta arvesse venekeelse AK muutunud formaati. Olgugi et saateülesehitus järgib endiselt printsiipi „esiteks olulised poliitika- ja majandusuudised, teiseks välisuudised, kolmandaks pehmed uudised“, siis haarab suure osa saatest stuudiointervjuu. Uudislugude arv palju suurenenud pole, pigem on uudislood pikemad. Venekeelse AK peatoimetaja Jevgenia Garanža sõnul on stuudiointervjuul tähtis roll.

Et viimasel ajal, kui me oleme poolt undi pikk, siis me oleme võtnud seda kurssi, et me iga päev püüame ka kutsuda studiosse inimest, kes teatud päevateemaga, noh vahes ka kõige tähtsama päevateemaga, aga vahest ka sellega, mis vajab rohkem seletamist või lahtirääkimist. Noh, eesti AK-s selline vorm on ka olemas, aga seda kasutatakse natuke harvemini. Me proovime seda kasutada ikkagi iga päev, selle tõttu, et meil televisioonis ei ole muid venekeelseid saateid, kus mingi ala ekspert võib päeva sündmustest niimoodi kohe rääkida, nii et ma arvan, see on kasulik.

Vaadates seminari- ning bakalaureusetöö valimit, hakkas sisulisel tasandil esimesena silma, et üks teema oli kattuv. Ka bakalaureusetöö valimisse on sattunud mitmed Barack Obamaga seotud uudiseid, seda tema ametisseasumise tõttu. Analoogselt seminaritöös analüüsitud lugudele on ka bakalaureusetöö valimisse kuuluvad uudised neutraalsed või lausa positiivsed, seda mõlema uudistesaaate puhul.

Nii seminari- kui bakalaureusetöö valimis erineb saadetes kohati teemade järjestus. Venekeelses AK-s on tihtipeale sotsiaalprobleemidega seonduvad teemad eespool kui eestikeelsel (näiteks Norma koondamine oli venekeelses AK-s esilugu, eestikeelses neljas ning ankurbeta vormis). Ühtlasi on venekeelse AK lood ka pikemad kui eestikeelse AK omad. Jevgenia Garanža kommenteerib seda nii:

Selleks, et lugu oleks sama huvitav vene televaatajale, siis tuleb tihti teha väga palju seletustööd. Et kes on kes, kuidas need inimesed omavahel seotud on, miks see poliitiline võitlus käib just nii, mitte naa jne. Ja teine asi on see, et venekeelne vähemus saab siiski nagu-nagu psühholoogid leiavad, et iga vähemus, kes grupis või ühiskonnas on, saab siiski vähem seda praktilist informatsiooni.

Garanža sõnul on venekeelne elanikkond vähem kursis teemadega, mis puudutavad näiteks pensioneid või sotsiaaltoetuseid, seega tuleb venekeelsele vaatajale teha rohkem selgitustööd kui eestikeelsele.

Kui oma seminaritöös eeldasin ma, et venekeelne AK ei kasuta Krister Parise korrespondentsi lisaks keeleoskuse puudulikkusele ka tema meelsuse tõttu, siis intervjuudest selgus, et see ei ole kindlasti põhjuseks. Anton Aleksejev, kes venekeelsele saatele lugusid teeb, on Venemaal sündinud ent omab Eesti kodakondsust. Eestikeelse Aktuaalse Kaamera üks päevatoimetajatest nendib, et Parise operaator ning venekeelse saate korrespondent Anton Aleksejev on isegi suurem Eesti rahvuslane kui Paris. Alljärgnevalt tsitaat intervjuust eestikeelse AK päevatoimetaja Epp Ehandiga.

Seesama operaator või Anton Aleksejev, kes teeb vene AK-ga koostööd on väga Eesti natsionalistlikult meelestatud. Et pigem on Anton praeguse Vene režiimi vaenulik.

Venekeelse AK peatoimetaja Jevgenia Garanža meelest on Aleksejevi vene taust kasulik, kuna ta oskab teemat samakeelsele elanikkonnale paremini edastada.

Muidugi võib-olla on teatud erinevused, mis pilguga vaatab vene inimene, mis pilguga eesti inimene, mis seal maal toimub. Ma praegu ei vaata isegi seda poliitilist aspekti, ma vaatan pigem seda, et on asju, mida tuleb eestlastele seletada, mida venelastele ei tule seletada ja vastupidi. Et noh selised nüansid, mida on natukene raskem arvestada, kui sa teed seda lugu neile inimestele, kes noh ...teisele auditooriumile.

Venemaa temaatika on üks neist, mille fookus uudistesaadetes erineb. Jääb mulje, et seminari- ja bakalaureusetöö kokkuvõttes on tendentsiks kajastada Venemaa temaatikat venekeelsetes uudistes neutraalselt ning eestikeelses AK-s negatiivselt. Samalaadne muster hakkab silma ka USA- teema juures – eestikeelse AK neutraalsus ning venekeelse AK negatiivsus. Pooleldi nõustub selle tähelepanekuga ka eestikeelse uudistetoimetuse juht Urmet Kook.

Kas Sinu meelest on venekeelsel AK-l teemasid, mille puhul nad on ehk liiga kriitilised või vastupidi, käsitlevad teemat liiga neutraalselt?

Vahel on tunne, et nad kajastavad liialt positiivselt teemasid, mille algallikaks on Venemaa kaasmaalaste liikumisega seotud organisatsioonid. Olgu selleks siis nende poolt korraldatavad konverentsid või kohalike vene tudengite Venemaale õppima saatmine vms. Aga vene AK töötajate lojaalsuses Eesti riigile ma ei kahtle.

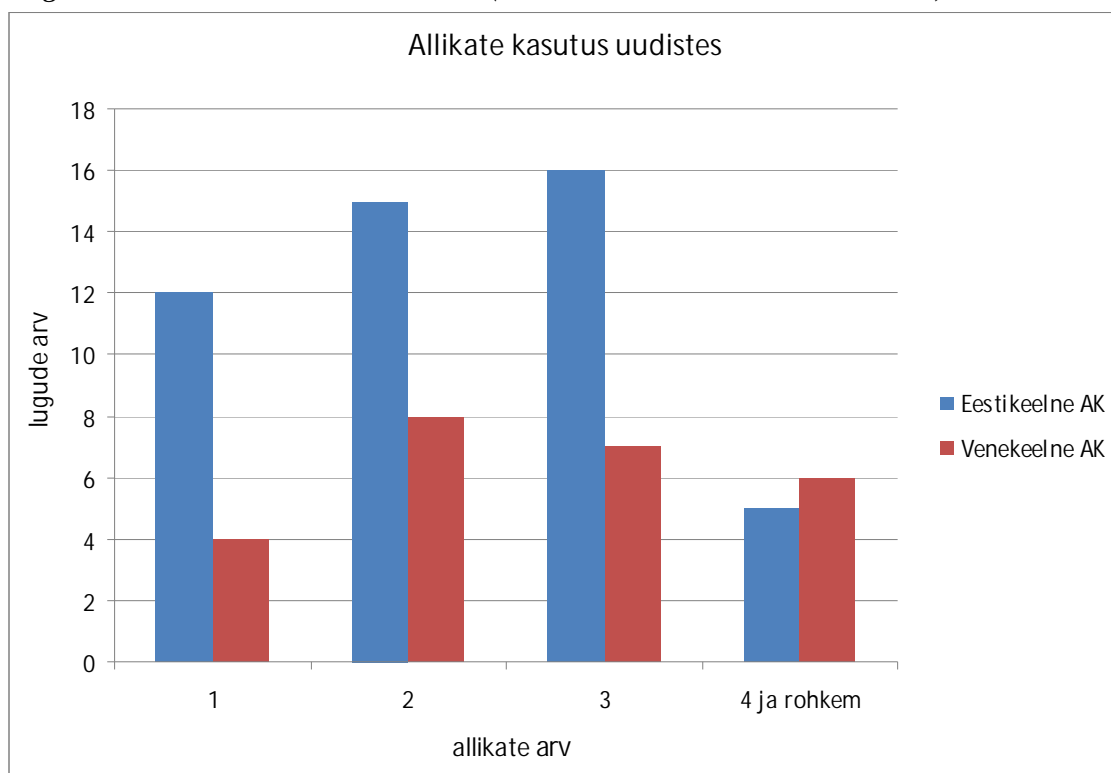
Hinda venekeelse AK poolset Venemaa-temaatika käsitlust (Venemaa poliitika). Kas sinu meelest on neil eestlastest erinev suhtumine ka USA poliitika teemadesse?

Kindlasti see erineb. Enamasti on nii, et kui eesti AK-s on kriitilise hoiakuga lugu Venemaa kohta, on see vene AK-s pigem neutraalne. Kui eesti AK-s on neutraalne lugu, on see vene AK-s positiivne. USA suhtes väga suurt erinevust pole - see probleem vaatab vastu pigem kohalikest venekeelsetest ajalehtedest. Sel on lihtne seletus: vene AK saab oma informatsiooni

USA kohta Reutersist, AFP-st jt Lääne agentuuridest. Kohalik venekeelne trükiajakirjandus kasutab aga algmaterjalina USA kohta Venemaa uudisteagentuure, mis on a priori USA suhtes kriitilised.

Võrreldes allikate kasutust tulevad seminari- ja bakalaureusetöö valimi puhul välja mõned erinevused.

Diagramm 9: Allikate kasutus uudistes (seminaritöö valim – 3.11-9.11.2008)

Kui bakalaureusetöö valimi puhul allikate arvu suurenedes kahe saate keskmised kattuvused üksteisele lähenevad (vt diagrammi nr.2, lk. 18), siis seminaritöö valimi puhul oli vastupidi, kusjuures mõlema valimi puhul võib öelda, et allikate arvu suurenedes keskmine kattuvus väheneb (erandiks bakalaureusetöö, kus 1 allikaga on eestikeelsel AK-l väga väike keskmine kattuvuseprotsent).

Nii seminari- kui bakalaureusetöös tuli ette ka paar lugu, kus polnud kasutatud ühtegi allikat ning mis polnud ankurbetad vaid reporterilood.

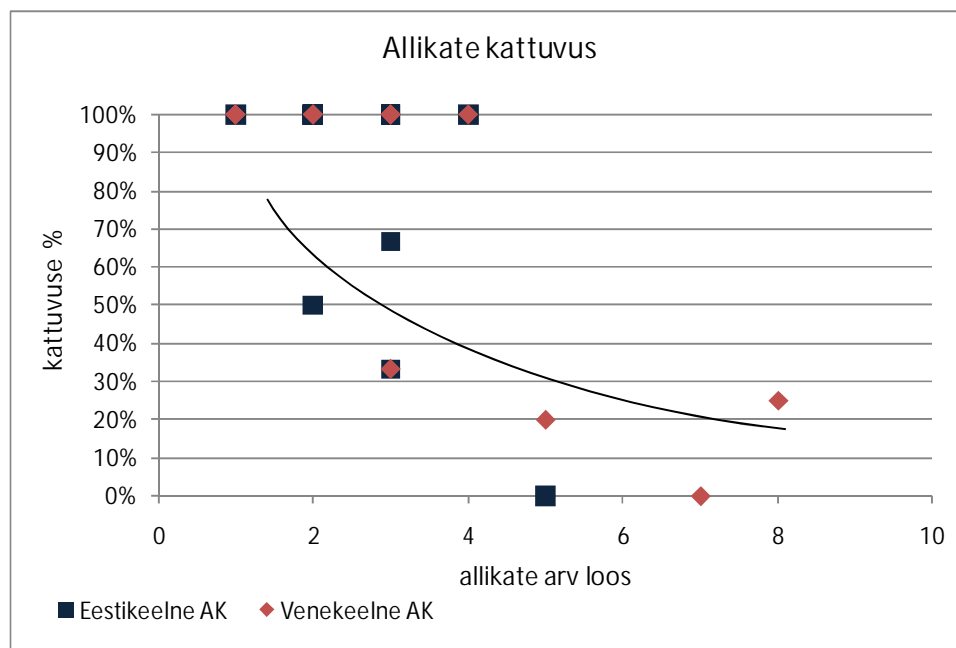
Ühtlasi on allikaid (eriti poliitiliste lugude puhul), kes on populaarsemad. See järeldus ei tulene otseselt valimitest vaid üldiselt uudiseid vaadates, siinkohal võiks kasutatavamate allikate seas välja tuua Eiki Nestori, Rein Toomla, Evelyn Sepa. Uudistetoimetuste töötajad tunnistavad ka ise intervjuudes sellist olukorda.

(...)allikate mõningase kordumise tingib Eesti väiksus - meie poliitikute, ekspertide jne ring on lihtsalt sedavõrd väike, et paratamatult korduvad need rohkem kui mõnes suuremas riigis. (Urmet Kook)

Meil on muidugi selline, me võtsime seda kurssi, et proovida võtta võimalikult erinevaid inimesi, aga osaliselt selle tõttu, et võtteaeg on lühike, on alati kiire ja inimesel on alati oma lemmikallikad, kellega võib kiiresti kokku leppida ja allikas usaldab inimest, inimest usaldab allika ja jah, sellised asjad ma arvan paratamatult tekivad. (Jevgenia Garanža)

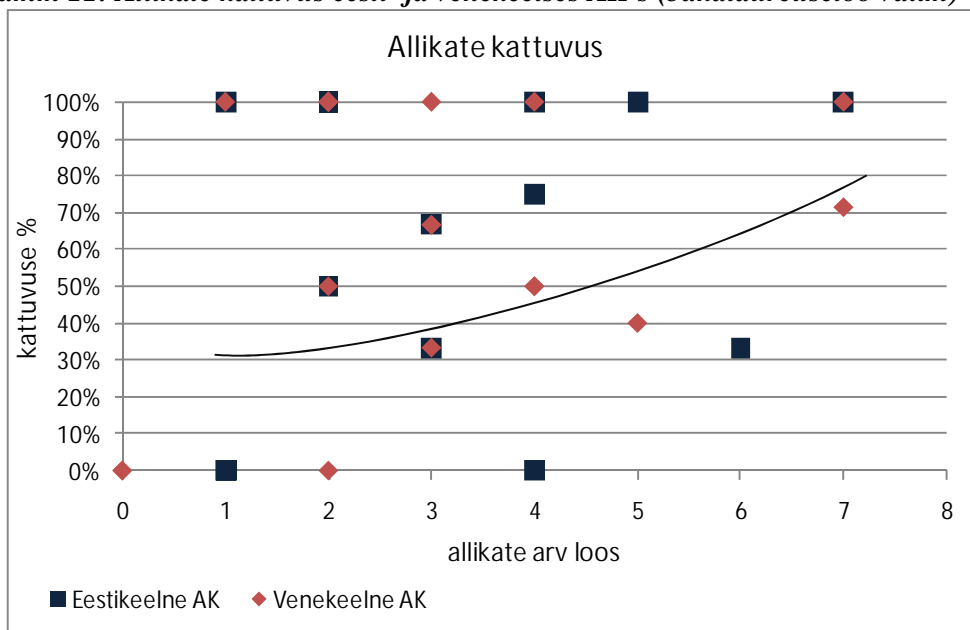
Et no kasvõi näiteks kui välismaal midagi juhtub, siis välismaal selliseid inimesi, kes eesti keeles suudaksid rääkida ja üldistada eriti palju ei ole. Et näiteks kui Lätis midagi juhtub, siis kas Kond läheb sinna või me räägime Veiko Spolitisega. Et noh see on nagu jah, et nii on. Ja teistes riikides samuti, et meil on nagu mingid kontaktisikud. Aga kui me räägime Eestist, siis ka teatud määral võib öelda, et ka politolooge Eestis on 3-4, onju. Ja nagu selles mõttes, et ülejäänud on juba sellised, kellel on kitsad alad, milles nad on pädevad, milles nad on head. Aga et nad ei taha ka ise rääkida väga üldiselt. Ja selliseid, kes on valmis näiteks otse-ette trisse tulema ja rääkima, neid on veel vähem. (Epp Ehand)

Diagramm 10: Allikate kattuvus eesti- ja venekeelses AK-s (seminaritöö valim – 3.11-9.11.2008)

*Selle graafiku puhul on arvestatud neid kahte venekeelset lugu, kus polnud kasutatud ühtegi allikat.

Diagramm 11: Allikate kattuvus eesti- ja venekeelses AK-s (bakalaureusetöö valim)

Ülal näha olevad kaks *scatterplot*'i (eesti k. hajuvusdiagramm) näitavad kõiki lugusid vastavalt allikate arvule selles loos ja allikate kattuvuse protsendile. Bakalaureusetöö materjali põhjal on näha, et allikate arvu suurenedes koondub mõlema AK allikate kattuvus lõpuks 70-100% juurde (seda väljendabki tõmmatud trendijoon), enne viit allikat on punktid hajusalt ja juhuslikult. Seminaritöö materjali põhjal on näha, et kuni nelja allikani kattuvus ei koonu, pärast nelja allikat koondub allikate kattuvus 0-30% juurde (ristivastupidine andmestik), mida väljendabki tõmmatud trendijoon. Trendijoon ei ole tõmmatud mingit matemaatilist valemit kasutades vaid lihtsalt loogika ja tulemuste alusel.

Hajuvusdiagrammi tulemused ei ole iseenesest andmestik, mis midagi näitaks. Allikate kattuvus või mittekattuvus on täiesti juhuslik ning erinevused seminari- ja bakalaureusetöö analüüsi tulemuste vahel on samuti täiesti juhuslikud. Samas on see huvitav avastus ning pikema-ajalise jälgimise ning suurema andmete arvu põhjal võiks saavutada ka tulemusi, millest juba võiks midagi välja lugeda.

Üheks uurimuse osaks oli ka analüüsida seda, kuivõrd on kaetud teised maakonnad peale Harjumaa. Järgmisel leheküljel on näha kaks diagrammi, millest esimene näitab maakondlike uudiste osakaalu seminaritöö valimis, teine bakalaureusetöö valimis, võttes kokku eelnevalt geograafilisuse peatüki all esitatud sektordiagrammid.

Diagramm 12: Maakondlike lugude osakaalud eesti- ja venekeelses AK-s (seminaritöö valim – 3.11-9.11.2008)

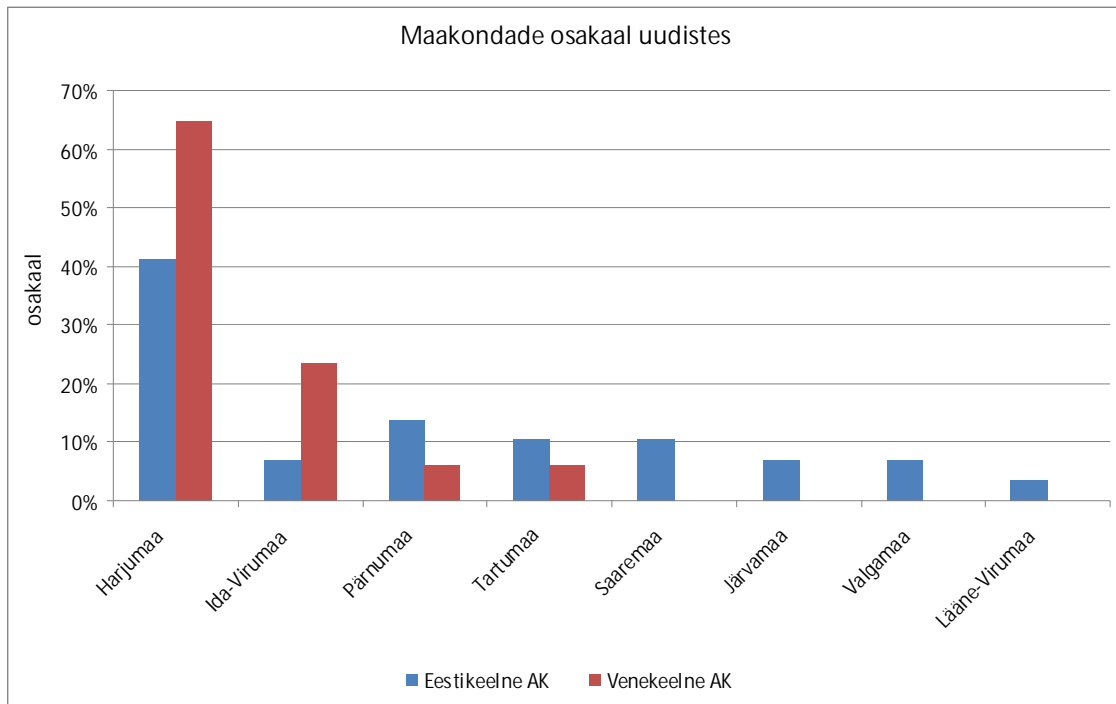

Diagramm 13: Maakondlike lugude osakaalud eesti- ja venekeelses AK-s (bakalaureusetöö valim)

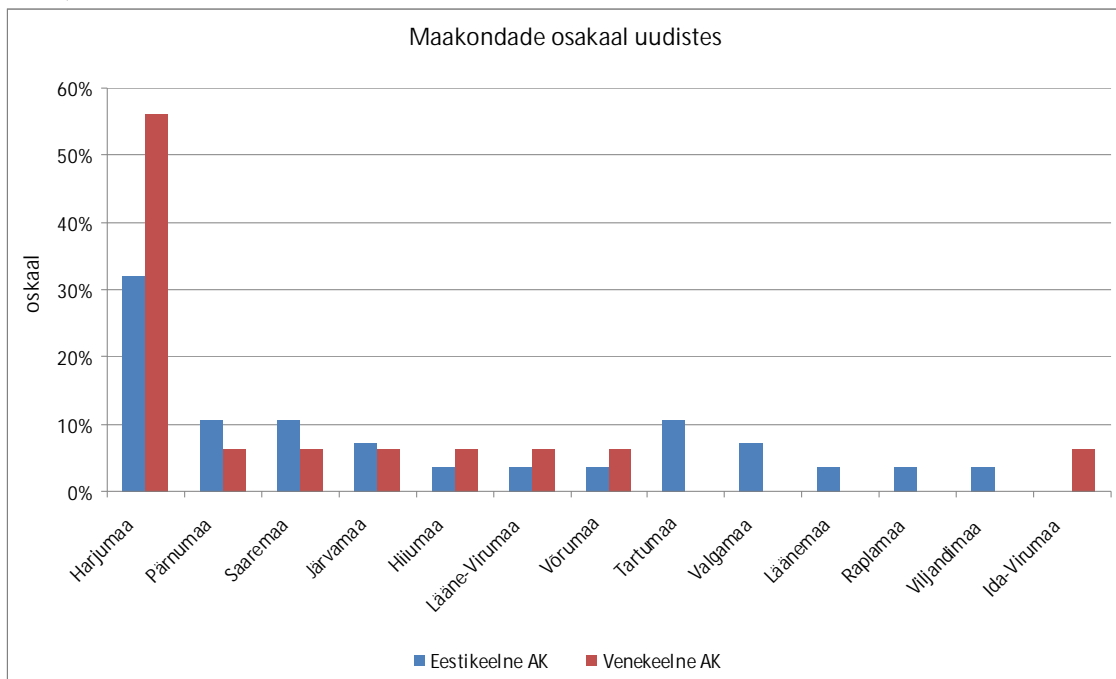

Diagramme omavahel võrreldes on näha, et jaanuarikuus oli eetris rohkem maakondlike uudiseid, mis ei tulnud Harjumaaalt. Venekeelne AK avastas enda jaoks ka Hiiumaa, Lääne-Virumaa, Saaremaa ja Võrumaa. Intervjuust Jevgenia Garanžaga selgub, et lootus Pärnumaa uudistele on nüüd suurem, kuna raadiouudiste toimetaja Irina Gazizulina on hakanud ka teleuudistele lugusid tegema. Garanža nõustub siiski sellega, et maakonnad peale Harju- ja Ida-Virumaa on alakajastatud ning isegi kui on tehtud korrespondendi musta materjali põhjal ankurbeta, siis pole see päris sama, mis reporteri poolt oma hääle ja käekirjaga tehtud lugu.

Sa ütlesid, et teil on Ida-Virumaa korrespondents ja nüüd on tekkinud ka Pärnumaa. Kas see kujundabki venekeelsele vaatajale Eestist pilti kui on olemas Tallinn-Harjumaa, Ida-Virumaa, Pärnumaa ja vahel ka mõned muud maakonnad. Muud korrespondentsi eriti ei kasutata?

Ei, neid me kasutame, aganendega on see probleem, et võtta noh nendest täisluugu on võimalik ainult sel juhul, kui me seda tõlgime. Nii et tavaliselt me püüame seda probleemi lahendada niimoodi, et kas võtame kõige huvitavamad faktid sellest loost, kas ankurbetale või siis lepime korrespondendiga kokku niimoodi, et ta saadab meile eraldi must materjali ja sünkrooni ja siis eee räägime temaga, et kuidas võib sellest rääkida.

Sama mulje jääb tegelikult ka eestikeelsest AK-st. Seminari- ja bakalaureusetöö valimis on bakalaureusetöös analüüsitaval nädalal küll esindatud rohkem maakondi, ent seda enamiku puhul ühe looga. Tartust on hakanud tulema rohkem lugusid seoses korrespondendi vahetumisega. Harjumaa osakaal uudistes on samas mõistetav, nagu selgitab alljärgnevalt Epp Ehand.

Aga siin on natuke ka see, et kui kolmandik Eesti inimestest elab Tallinnas ja Harjumaal ja kui siin on kõik riigistruktuurid, noh valdav osa, suurem osa kultuuriasutusi, suurem osa rahast, siis on selge, et Tallinna/Harjumaa osakaal uudistes iseenesest kujuneb suuremaks. Mitte sellepärast, et need on Tallinna/Harjumaa uudised kuidagi, vaid üle-Eestit puudutavad uudised. (Epp Ehand)

Urmet Kook võtab nii eesti- kui venekeelse AK geograafilise kaetuse kokku üsna optimistlikult:

Meie probleem pole geograafiline kaetus, vaid see, et me ei suuda oma korrespondentide kõiki lugusid saatesse ära mahutada. Eesti kaetuse mõttes oleks meile vaja ehk Võrumaa korrespondenti, aga kui saate maht ei kasva, siis pole sel mõtet. Vene AK saab hetkel arvestada puhtalt oma (venekeelsete) korrespondentidega Ida-Virumaal ja Pärnus, venekeelse loo tegemisega saab hakkama ka Valga korrespondent. Ainsaks probleemiks on Tartust

venekeelse korri puudumine. Samas on neil võimalik kasutada nii pilti kui ka teksti, mida teised korrespondendid eesti AK jaoks teevad ja seda ise Tallinnas häälega sisse lugeda.

Vaadeldes uueformaadilist venekeelset AK-d ei saa mööda vaadata ka kogu ETV2 venekeelsest programmist. Uudistesaaate vaadatavust mõjutab alati saade, mis sellele eelneb ning järgneb. Seega on vaja luua huvipakkuv programm, mille keskmeks oleks uudistesaaade. (...) *põhimõtteliselt, meil on alles kolm oma saadet: „Vandekohus“, „ Tegutse,“ ja „Aktuaalne Kaamera“ ja veel kasutatakse mõned arhiivisaadet, aga meil ei ole seda kindlat vöödi, mis oleks iga päev ja et oleks võimalik tõesti öelda, et meil on ütleme poole kaheksast kuni kella 22ni venekeelset omaasaadet. Et televaatajal oleks juba see harjumus tulla vaadata ja siis kolme tunni pärast see välja lülitada. (Jevgenia Garanža)*

Venekeelne vaataja ootab ETV2-lt informatsiooni ja arutelusid, mille keskmeks oleksid päevapoliitilised ning venekeelse elanikkonnaga seonduvad probleemid. Venekeelsele elanikkonnale on tarvilik selgitada lahti asju ning taustu, mis eestikeelsele näivad iseenesest mõistetavad.

Venekeelse AK endine peatoimetaja Margarita Tšernjajeva võtab alljärgnevalt pidulikult kokku venekeelse AK eesmärgi:

(...) eestimaalastel on ühine Eesti, üks president ja Riigikogu ja kõik muu, mis puudutab meie elu on ÜHINE! Sellest ka see, et teemad on tihtipeale sarnased. Mured on ju kah ühised, ainult et venelastel on neid rohkem kuna on veel ka inimesi kes ei valda riigikeelt.

KOKKUVÕTE

Antud bakalaureusetöö analüüsis nädalajagu (19.-25. jaanuar 2009) uudiseid eesti- ja venekeelsest Aktuaalsest Kaamerast. Uudised on võetud ainsast venekeelsest saatest ning eestikeelse AK põhisaatest. Analüüsis vaatlesin ma teemade käsitlemist, samateemaliste lugude puhul fookuste võimalikku erinevust ning allikate kasutust. Samuti vaatasin ma eraldi välis- ning kohaliku korrespondentsi kasutamist.

Bakalaureusetöö teine osa võrdles omavahel seminaritöö (3.-9. november 2008) ja bakalaureusetöö valimite analüüsi.

Põhiline osa analüüsist baseerub kontentanalüüsil. Selle tarbeks kodeerisin ma kõik valimisse kuuluvad 148 lugu. Samuti kasutasin ma tekstianalüüsi meetodit, tuues kontentanalüüsi tulemustele lisaks tekstinäiteid viiest eesti- ja viiest venekeelsest tekstist, mis kajastasid vastavalt samasid teemasid. Ühtlasi tegin ma ka kolm semistruktureeritud intervjuud täiendamaks analüüsi tulemusi ning valimite omavahelist võrdlust.

Tulemused näitasid, et üldiselt kattuvad teemad eesti- ja venekeelsetes uudistes. Olulisemad päevateemad on sees nii eesti- kui venekeelses saates. Erinevused tulevad välja näiteks kultuuriteemade puhul – eestikeelne uudistesasaade ei kajasta vene kultuurisündmuseid. Samuti on eestikeelses saates vähem sotsiaalprobleeme kajastavaid lugusid.

Uudisfookused on eesti-ja venekeelsete uudiste puhul erinevad Venemaa temaatika puhul. Enamasti on eestikeelsed lood kriitilised, venekeelsed lood neutraalsed.

Venekeelne uudistesasaade ei kajasta palju regionaaludiseid välja arvatud Ida-Virumaalt. Samuti on venekeelses saates puudulik väliskorrespondentide kasutamine – välisuudised tehakse ise EBU materjalide põhjal. Suurimaks põhjuseks, miks korrespondentide kasutamine venekeelsetes uudistes nii vähene on, on korrespondentide vene keele oskuse puudumine (see kehtib nii sise- kui väliskorrespondentide puhul). Siiski on olukord viimasel ajal paranenud, Pärnusse ning Venemaale on lisandunud korrespondent.

Allikate kasutuse puhul ilmneb, et lugude puhul kasutatakse enim kahte või kolme allikat. Nelja või enama allika kasutus esineb peamiselt rahvaküsitluste puhul. Eesti- ja venekeelsetes lugudes kasutatakse sama teemat kajastades üldiselt samu allikaid. Ühtlasi on uudistetoimetusel oma meelisallikad, keda tihedamini kasutatakse. See on tingitud peamiselt Eesti väiksusest ning ekspertide vähesusest.

Venekeelse AK edukas tulevik ETV2-s sõltub tervest ETV2 programmist, sest uudistele eelnev ja järgnev saade tõstab ka uudistesaate vaadatavust. ETV2 ei oma praegu veel täielikku venekeelset programmi ning venekeelne vaataja ei ole uue kanaliga ka veel harjunud. Seda, kas kanal on end ära tõestanud saab analüüsida alles paari hooaja pärast.

SUMMARY

This bachelor's thesis analysed one week of *Aktuaalne Kaamera* (19th – 25th January), both in Estonian and in Russian. The analysed news were taken from the only Russian newsbroadcast and from the Estonian main newsbroadcast. I analysed the approach to the themes, possible difference in the focuses (when the themes were coincident) and the usage of the sources. I also analysed the usage of foreign and local correspondence.

The second part of this bachelor's thesis compared the analyses of the seminar paper (3th-9th November) and the bachelor's thesis.

The main part of the analysis is based on content analysis. For this, I coded all 148 news from the week chosen. I also tested the text analysis method, bringing in five samples from the text to illustrate the results of the content analysis. The text analysis is based on five Estonian and five Russian news on the same theme. I also did three semistructured interviews to complement the results of the analysis and the comparison.

The results show, that generally the themes in Estonian and Russian news coincide. Basic subjects of the day are in both newsbroadcasts. Differences emerge for example in cultural subjects – Estonian news doesn't cover Russian culture events. There are also less news in the Estonian AK about social problems.

The focuses of the news differ in Estonian and Russian news, when talking about Russia. Usually, news in Estonian are critical, whereas news in Russian neutral.

The Russian newsbroadcast does not cover regional themes, except from *Ida-Virumaa*. The Russian newsbroadcast also does not use foreign correspondents – foreign news are constructed on EBU materials. The biggest reason, why the usage of correspondents is absent, is language. Correspondents do not speak Russian (this goes for foreign and local correspondents). Lately, the situation has improved, there are Russian-speaking correspondents in *Pärnu* and Russia.

It is apparent that in stories, mostly two or three sources are used. Stories with four or more sources are mainly constructed on referendums. Estonian and Russian newsbroadcasts mainly use the same sources, when they cover the same theme. The newsroom has also favourite sources that are used more often. This is caused by the smallness of Estonia and the fewness of experts.

The successful future of AK in Russian in channel ETV2 depends on the whole programme of the channel, because the shows preceding and following the news raise the rating of the news programme. ETV2 does not have a complete programme in Russian yet

and the viewers have not gotten used to the new channel. Whether ETV2 has proven itself can be analysed after few seasons.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Aeltermann, M. Eesti- ja venekeelse Aktuaalse Kaamera uudised 2008. aasta novembris. 2009, Tartu.
- ERR-i töötajate seminari „Regionaaluudised Aktuaalses Kaameras“ materjalid.
- Hennoste, T. 2001. Uudise käsiraamat. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Hennoste, T. 2008. Uudise käsiraamat. Teine, kohendatud trükk. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- <http://www.emor.ee/failid/teleauditoorium.html>, aprill, 2009.
- <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=12786086>, jaanuar, 2009.
- Jakobson, V. (2004). Venekeelse meedia areng Eestis 1987-2004. Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004. Peeter Vihalemm. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 209-232.
- McQuail, D. 2000. McQuaili massikommunikatsiooni teooria. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Shoemaker, Pamela J. 1991. Gatekeeping. Newbury Park: Sage Publications.
- Shoemaker, P. J., M. Eichholtz, E. Kim, B. Wrigley. (2001). Individual and Routine Forces in Gatekeeping. *Journalism & Masscommunication Quarterly*, 78, 2, 233-246.
- Shoemaker, P. J., T. P. Vos, S. D. Reese (2009). Journalists as Gatekeepers. *The Handbook of Journalism Studies*. K. Wahl-Jorgensen & T. Hanitzsch. New York. Routledge, 73-87.
- Tuchmann, G. 1978. Making News: A Study in the Construction of Reality. New York: The Free Press.
- Vihalemm, P. (2008). Informeeritus ja meediakasutus. Eesti ühiskonna integratsiooni monitooring. R. Vetik, M. Lauristin, J. Helemäe, K. Korts, J. Kruusvall, G. Nimmerfeldt, E. Saar, A. Trumm, P. Vihalemm, T. Vihalemm. Integratsiooni Sihtasutus ja Rahvastikuministri Büroo, 117-125.
- Vihalemm, T. 2001. Teadustöö alused ja seminaritöö kompendium. Tartu: Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

LISA 1: Kodeerimisjuhendi kirjeldus

1. Loo number (loo järjekorranumber saates)

2. Uudistesaaide

1 eestikeelne AK

2 venekeelne AK

3. Kuupäev

4. Loo pealkiri

5. Loo sektsioon

1 esimene

2 teine

3 kolmas

6. Loo tüüp

1 reporterilugu

2 ankurbeta + sünkroon

3 ankurbeta

4 telefoniintervjuu korrespondendiga

7. Loo autor

1 Tallinna ajakirjanik

2 Eesti korrespondent

3 väliskorrespondent

4 muu

8. Uudissündmuse modaalsus

1 negatiivne

2 positiivne

3 neutraalne/segamini

9. Esimene allikas

10. Teine allikas

11. Kolmas allikas

LISA 2: TEKSTIANALÜÜSIS KASUTATUD UUDISTEKSTID

Obama poliitika (venekeelne АК)

ДИКТОР

Барак Обама продолжит внешнюю политику его предшественника Джорджа Буша - считают эстонские политологи. К числу самых трудных задач для нового главы Белого дома аналитики относят решение проблем в ближневосточном регионе и построение российско-американских отношений.

УЛЬЯНА ГУСЕВ

ВЕТА

архив

После пышных церемоний избранного президента США ожидают нелегкие трудовые будни и решение многочисленных внешнеполитических проблем, доставшихся Обаме в наследство от его предшественника Джорджа Буша. Одной из главных задач для нового главы Белого дома станет решение кризисной ситуации в ближневосточном регионе.

ЙОНАТАН ВСЕВИОВ

руководитель аналитического бюро

Министерства обороны

12:52 Я думаю, что главной задачей в первые дни администрации Обамы станет вопрос Палестины и Израиля. Мы помним, что и президент Клинтон, и Джордж Буш вспоминали о решении ближневосточного вопроса в последние дни работы своих администраций. Надеюсь, Обама выучил этот урок.

архив

Предстоит Обаме отчитываться и за другое предвыборное обещание о прекращении войны в Ираке. Однако в том, что главе Белого дома удастся успешно выполнить все, что он собирался сделать, будучи кандидатом в президенты, политологи всё-таки сомневаются. Кроме того, немало сложностей ждёт нового президента США при решении проблем в Иране и Афганистане. С другой стороны Обаме предстоит выстраивать и отношения с Россией, которая, по мнению политологов, уже готовит новому президенту настоящее испытание на прочность.

АНДРЕС КАСЕКАМП

профессор политологии

Тартуского университета

4:11 Россия обязательно захочет использовать эту возможность, и она ждала этой возможности, и когда новый президент выступит в должность, они проверят его на прочность и испробуют на нём и свои новые начинания, попытаются продать новой администрации например новую архитектуру безопасности в Европе, которая нам не особенно подходит.

Что точно в первую очередь делает каждый вступающий в должность президент - это заменяет своих дипломатических представителей по всему миру. Возвращается на родину и посол США в Эстонии Стэнли Дэвид Филлипс. Домой посол Филлипс везет портрет американского орла - импровизацию известного эстонского скульптора Тауно

Кангро, и твердое намерение способствовать тому, чтобы визит Обамы в Таллинн состоялся как можно скорее.

ДЕЙВ ФИЛЛИПС

посол США в Эстонии

Дейв Филлипс

посол США в Эстонии

Garanza 2 6.46-7.16. Я думаю, один из очень обнадеживающих моментов это то, что министр обороны Гейтс побывал здесь. И он войдет в кабинет. Это очень важно, ведь он будет говорить об Эстонии, располагая информацией из первых рук. Другой момент, это то, что Хиллари Клинтон была здесь всего четыре года назад. Так что все лидеры его внешнеполитической команды побывали в Эстонии.

8.30. И я конечно буду очень стараться заполучить Обаму сюда так быстро, как только возможно. 8.36

Кто станет лицом администрации Обамы в Эстонии, пока неизвестно.

Obama poliitika (eestikeelne АК)

Ankur

Siinsete välispoliitika-analüütikute hinnangul jätkab Ameerika senist välispoliitikat, Barack Obama tulek aga toob kaasa praegusest erineva lähenemise ja stiili Ameerika Ühendriikide poliitikasse. Analüütikute hinnangul saab Ühendriikide uue presidendi ametiaja keerukamaks küsimuseks Lähis-Ida konflikt.

beta

TIINA JAAKSON

Kaitseministeeriumi analüüsibüroo juhataja Jonatan Vesviov ütleb, et Barack Obama administratsiooni üks olulisemaid küsimusi on juba esimestel kuudel see, kuidas hakkab kulgema koostöö ministeeriumide, ministrite ja valgesse majja koondunud isiklike nõuandjate vahel.

JONATAN VSEVIOV

Kaitseministeeriumi analüüsibüroo juhataja

(16:00 Juhul kui Obama suudab seda meeskonda koos hoida nendest tugevatest isikutest, võib isegi öelda superstaaride meeskonda koos hoida, siis on põhjust loota edule. Kui aga tekivad seal sisemised vastuolud, siis võib viia see endaga nii Obama populaarsuse kui tegelikult Ameerika suutlikkuse nende probleemidega tegeleda, mis nende ees seisavad. 16:19)

Vseviov usub, et erinevalt oma eelkäijatest hakkab Obama kohe ametisse astumise järel tegelema sellega, mida paljud analüütikud peavad Lähis-Ida probleemide juureks ehk siis Iisraeli- Palestiina konfliktiga. Tartu Ülikooli politoloogiprofessori Andres Kasekambi hinnangul on Lähis-Ida Ameerika välispoliitika jaoks olnud alati kõige keerulisem, sest Ameerikal on eriline liitlassuhe Iisraeliga.

ANDRES KASEKAMP

Tartu Ülikooli politoloogiprofessor

(2:08 Nii, et ma usun, et siin pole mingit imet, et Iisraeli valitsus alustas oma rünnakut Gaza vastu enne Obama ametisse vandumist ja lõpetas seda just enne, kui uus president astus ametisse, kasutas seda võimaluse akent väga osavalt ära. 2:27)

Lisaks tuleb Obamal edukalt lõpule viia Iraagi sõda, mille ironia seisneb Kasekambi sõnul

selles, et Obamal, kui Iraagi sõja ägedaimal kriitikul on võimalik ameerika väed koju tuua tänu sellele, et konflikti aitas vähendada vägede juurde toomine president Bushi poolt. Olulised välispoliitikasuunad on nii Kasekambi kui ka Vseviovi hinnangul ka Iraan ning Afganistan. Küsimusele, kuhu võib USA president teha oma esimese visiidi pärast traditsioonilisi külaskäike naabrite juurde Kanadasse ja Mehhikosse, vastavad analüütikud erinevalt

ANDRES KASEKAMP

Tartu Ülikooli politoloogiprofessor

(4:56 minu arvates kindlasti oleks Hiina väga sobiv valik selle jaoks, sest vaadates seda finantskriisi valguses, siis kui Hiina ei ostaks Ameerika riigi võlast, siis ameerika oleks endaga täitsa plindris. 5:14

JONATAN VSEVIOV

Kaitseministeeriumi analüüsibüroo juhataja

(17:07 arvestades seda ootust, mis Obama suhtes on - taastada Ameerika positsioon, taastada Ameerika maine maailmas, ma kaldun arvama Obama alustab lähimate liitlaste seast ja lähimateks liitlasteks tuleb endiselt pidada Euroopat. 17:19)

Kõrvuti välispoliitikaga aga peetakse Obama üheks prioriteediks ka senisest jõulisemat sekkumist majandusse.

Venemaa arvamus (venekeelne АК)

ДИКТОР

Видением российско-американских отношений при администрации Барака Обамы с корреспондентом Актуальной Камеры поделились и московские эксперты.

ВЕТА

АНТОН АЛЕКСЕЕВ

Москва

ВЕТА

Для депутата Госдумы, политолога Сергея Маркова инаугурация Барака Обамы - это, в первую очередь, повод поздравить простых американцев.

СЕРГЕЙ МАРКОВ

Депутат Госдумы, директор Института политических исследований:

Прежде всего, мы должны поздравить американский народ с уходом от власти группировки неоконсерваторов, группировки, принесшей неисчислимые бедствия народу Америки.

Что же касается российско-американских отношений, то, по мнению экспертов, взаимоотношения с Россией не станут первоочередной заботой нового президента США. Тем не менее, политику Вашингтона в отношении Москвы ожидают изменения:

ПАВЕЛ ЗОЛОТАРЕВ

Замдиректора Института США и Канады РАН:

Судя по всему, американская администрация поняла, что из России врага делать не надо.

Однако влияние США на постсоветском пространстве сохранится и при Бараке Обаме, хотя, возможно, и в более мягкой форме:

МАКСИМ МИНАЕВ

Эксперт Центра политической конъюнктуры России:

Национальные интересы США сегодня подразумевают необходимость активного присутствия в сфере интересов России, активного присутствия в бывших советских республиках

ПАВЕЛ ЗОЛОТАРЕВ

Замдиректора Института США и Канады РАН:

Я уверен, что новая администрация не будет на постсоветском пространстве себя вести так, как вела себя администрация Буша.

СЕРГЕЙ МАРКОВ

Депутат Госдумы, директор Института политических исследований:

Конечно, он будет защищать сферу интересов, в том числе Эстонию, но, конечно, он будет стараться не поддерживать решения эстонских властей в пику России. И уж конечно я думаю, что Обама никогда не поддержал бы это безумное решение по сносу памятника Бронзового солдата.

Эксперты также напомнили, что Дмитрий Медведев во время своего визита в США осенью прошлого года дал понять американской стороне, что Москва готова к диалогу с Вашингтоном. Однако у такого диалога есть противники не только в США, но и в самой России:

МИХАИЛ ВИНОГРАДОВ

Президент Фонда «Петербургская политика»:

Будет ли эта модель российским руководством реализована, или все-таки более соблазнительная и технически более легкая модель антиамериканской мобилизации, в том числе и для отвлечения общественного мнения от темы кризиса внутри страны, будет взята на вооружение, наверное, мы увидим ближе к концу весны - началу лета.

Простым москвичам новый американский президент нравится, хотя резких изменений в отношениях двух стран они не ждут:

ЕВГЕНИЙ:

Все как было, так и будет, не изменится ничего.

ТАНЯ:

Я не знаю насчет отношений, но вообще мне он сам очень нравится, я всегда за него болела!

МАРИНА:

Он такой необычный, симпатичный американский президент. Так что надеемся, все будет хорошо!

Как любят говорить российские дипломаты, "мяч теперь на стороне американцев".

Venemaa arvamus (eestikeelne АК)

ANKUR

Venemaa president Dmitri Medvedev on lubanud Barack Obama suhtes jääda positiivselt

äraootavale seisukohale. Vene eksperdid usuvad, et Ameerika uus president suhtub Moskvasse eelmisest riigipeast pehmemalt.

BETA

Venemaa politoloogid loodavad vähemalt enda lähinaabruses edaspidi vabamaid käsi.

PAVEL ZOLOTARJOV

Vene teaduste akadeemia USA ning Kanada instituudi asedirektor

Kõige järgi otsustades mõistis Ameerika administratsioon, et Venemaast ei tasu endale vaenlast teha.

SERGEI MARKOV

duumasaadik, Poliitiliste uuringute instituudi direktor

Markov: mõistagi kaitseb ta oma huve muuhulgas Eestis, kuid ta üritab mitte toetada Eesti valitsuse otsuseid, mida on langetatud spetsiaalselt Venemaa vastu. Loomulikul usun, et Obama poleks kunagi toetanud sellist hullumeelset otsust pronkssõduri kõrvaldamise kohta.

⊖W3 41]] C2.5 G 0 [[

#REP

KRISTER PARIS

Moskva

Mina: Venemaalased ei oota suhetes Ameerika Ühendriikidega kiireid läbimurdeid, kuid nad loodavad siit saatkonnast sõnumeid, et USA valitseb tulevikus rohkem kui partner, aga mitte kui hegemoon.

⊖W4 250]] C2.5 G 0 [[

#V on

SERGEI MARKOV

Ennekõike peaksime õnnitlema Ameerika rahvast selle eest, et võimult lahkuvad neokonservatiivide grupeering, mis tõi loendamatu häda Ameerika rahvale.

Nii ei pruugi USA enam suruda jõuliselt peale Ukraina ja Gruusia NATOsse võtmist.

PAVEL ZOLOTARJOV

Olen kindel, et uus administratsioon ei pea end nõukogude--järgses ruumis ülal nii nagu pidas Bushi valitsus.

Moskvalased on võtnud sarnaselt oma presidendile positiivselt äraootava seisukoha.

MARINA

moskvalane

Selline ebaharilik, sümpaatne Ameerika president. Loodame, et kõik läheb hästi.

TANJA

moskvalane

Ma ei tea suhete kohta, kuid mulle ta ise üldiselt meeldib, ma tundsin talle alati kaasa.

JEVGENI

moskvalane

Nii nagu oli, nii ka jääb. Miski ei muutu.

Medvedev on lubanud, et kui Ameerika talle vastu tuleb, ei jää võlgu ka Venemaa. Aga kas tõesti?

MIKHAIL VINOGRADOV

fondi "Peterburi poliitika" president

Vinogradov: Kas realiseerub see Vene võimude mudel või siiski rohkem peibutav ja tehniliselt kergem ameerikavastasuse mobiliseerimine avaliku arvamuse juhtimiseks kriisilt kõrvale, võetakse kasutusele relvad, näeme kevade lõpus või suvel.

Siiani on jäänud Kremli poliitikas peale just viimane - enda hädad korvab välisvaenlase olemasolu.

Gümnaasiumikatsed (venekeelne АК)

ДИКТОР

По решению Государственного суда школы потеряли право устраивать вступительные экзамены в классы гимназии. Для элитных школ с большим конкурсом на место это может стать настоящей проблемой. На их сторону встал и Союз ученических представительств, который настаивает на срочных изменениях в законе.

ЮЛИЯ ШИШОВА

ВЕТА

Все началось с жалобы ученика, который закончил 9 класс с хорошими оценками, но по результатам вступительных экзаменов не прошел в 10-й. В понедельник Государственный суд признал недействительным постановление министра образования, которое давало директорам школ право самим устанавливать порядок приема в старшие классы. Директор Таллиннской Ляэнемереская гимназии говорит, что большая часть школ и раньше обходилась без дополнительных испытаний, но популярным учебным заведениям придется непросто.

ВАЛЕРИЙ НОВИКОВ

директор

Таллиннской Ляэнемереской гимназии

7:58 практика показывает, что чаще всего школа комплектует гимназическую часть из своих же выпускников.8:05

4:33 Если школа комплектуется так, что большой конкурс в эту школу, то какой-то принцип отбора должен быть, потому что аттестат не всегда отражает все, что хотелось бы видеть и знать об ученике. 4:48

(22)

На быстром решении проблемы настаивает Союз ученических представительств. его представители хотят, чтобы школам вернули возможность устраивать вступительные экзамены при приеме учеников в гимназию уже к весне.

ДЕЙВИ САРАПСОН

председатель правления

Союза ученических представительств

2:50 Võimalikult kõhku oleks vaja viia sissemuudatusi praegusele põhikoolide ja gümnaasiumide seadusesse 2:57

0:49 Kui õpilane tuleb hinnatega koolis ei saa sellest aru, millisesse klassidesse ta võiks sobida.

Kui on erinevad süvaõppeklassid ja klassides on õppekeskkond erinev, just vestlused ja katsed aitavad aru saada. 1:08

(26)

Нужно внести изменения в нынешний закон об основной школе и гимназии как можно скорее. Если ученик приходит в гимназию только с оценками, нельзя понять, в какой класс его определить. Ведь в школе есть классы с углубленным изучением разных предметов, в классах разная учебная среда, и именно собеседования и тесты помогают понять, куда лучше впишется ученик.

ВАЛЕРИЙ НОВИКОВ

директор

Таллиннской Ляэнемереской гимназии

6:36

Союз директоров - мы недавно собирались - будет инициировать перед министерством просьбу решить этот вопрос законодательно 6:46

6:56 нужны определенные законодательные акты 7:00, чтобы урегулировать эту ситуацию 7:01

(15)

Поправить положение должен одобренный правительством законопроект об основной школе и гимназии, который позволит исходить из требований конкретной школы, а не только из аттестата.

Gümnaasiumikatsed (eestikeelne AK)

ANKUR

Riigikohtu otsuse kohaselt peavad gümnaasiumid õpilaste vastuvõtul lähtuma põhikooli lõputunnistuse hindest. Õpetajad pelgavad, et sellisel juhul on suurimad kannatajad poisid, kelle hinded on reeglina palli-kahe võrra tüdrukute omast madalamad. Samuti on küsitav, kas üksikutes ainetes helgetel peadel ikka on vääriline edasiõppimisvõimalus tagatud.

BETA

Priit Rajalo

Täna Tartus niiõelda kriisikoosolekut pidanud linna haridusametnike ja koolijuhtide sõnul on eelkõige lapsed mures, mis saab tänavu kevadel, kus juba paljud teavad, millise kooli katseteks nad valmistuvad.

AIME PUNGA

Tartu Hugo Treffneri gümnaasiumi õppealajuhataja

23.11

Nüüd see enam ei kehti. Kuni viimase lõpueksamini on nad ärevil, siis ta saab ütleme 18ndal juunil oma põhikooli lõputunnistuse ja siis tema hakkab mööda Tartu linna kooli uksetaguseid oma lõputunnistusega käima, kuhu ta sisse saab,

23.27

TOOMAS KINK

Tartu Raatuse gümnaasiumi direktor

26.49

Ma kardan, et kui lähtuda ainult keskmisest hindest, siis see segadus on samaväärne sotsiaalministeeriumis olevaga.

26.59

OTT OJAVEER

Tartu Hugo Treffneri gümnaasiumi direktor

24:36

Ma prognoosin suurt segadust, sest kui katseid ei tohi teha, tulevad õpilased juuni lõpus tünistustega kooli, mingi aeg tuleb jätta otsustamise ajaks. See tähendab sisuliselt seda, et juuni lõpus väga paljud õpilased ei tea, kuhu kooli nimekirja nad satuvad.

24.58

Ümarlaua taga istunud haridusinimesed lõid hirmupilte sellest, kuidas näiteks Tartus täidavad Treffneri ja Miina Härma gümnaasiumi vaid viitega põhikooli lõpetanud, siis tulevad koolid, kuhu pääseb ka paari neljaga ja lõpuks on kolmelistekoolid.

TOOMAS KINK

Tartu Raatuse gümnaasiumi direktor

28:34

Kõige hullem, mis praegu juhtuda võib on see, et hammasrataste vahele jäävad poisid. Statistika näitab, et poistel on hinded pall-kaks madlamad tüdrukute hinnetest.

28.34

Tartu koolid on esialgu väljakuulutatud katsete aegu tühistama ei kiirusta, küll lubavad kõigile muretsejatele öelda, et hetkel nende tulemuste alusel sissesaamist ei garanteerida. Segaduse lahenemisel loodetakse haridusministeerumi kiirele tegutsemisele. Seda minister Tõnis Lukas ka lubab.

TÕNIS LUKAS

Haridus- ja teadusminister

00.43

Selleks, et kevadel oleks neid katseid võimalik teha, on vaja operatiivselt muuta ühte sätet praegu kehtivas seaduses...ja selle ettepaneku ma olen juba riigikogu kultuurikomisjonile teinud.

Tartu linnas toimuksid esimesed gümnaasiumikatsed märtsi koolivaheajal, osadel koolidel aprillis.

Titov (venekeelne АК)

ДИКТОР

Отношения между Эстонией и Россией могут быть намного лучше, заявил находящийся с визитом в нашей стране заместитель главы российского МИДа Владимир Титов. Одним из главных камней преткновения он назвал ратификацию договора о границе. В ходе сегодняшних эстони-российских консультаций сдвинулся с мертвой точки вопрос о социальных гарантиях для военных пенсионеров.

ВЕТА

Традиционным местом, которое посещают российские делегации разных уровней, является бронзовый солдат на военном

НИКОЛАЙ ЛОЩИН

кладбище. Сегодня днем к нему возложил цветы и высокопоставленный чиновник российского МИДа Владимир Титов, который приехал в Таллинн с официальным визитом. Утром он провел консультации с дипломатами эстонского внешнеполитического ведомства.

ВЛАДИМИР ТИТОВ
заместитель министра
иностраннных дел России

(Мы обсуждали вопросы развития договорной правовой базы, условились, что в ближайшее время будут проведены встречи экспертов для подготовки целого ряда соглашений)
(07.32-07.48)

Не подписанными остаются свыше двадцати различных договоров и соглашений между Эстонией и Россией. Подобные встречи помогают ускорить процесс сближения двух стран, заявляют дипломаты. В скором времени стороны намерены подписать договор о взаимодействии в случае чрезвычайных ситуаций. Одним из главных достижений сегодняшних консультаций в эстонском МИДе называют то, что сдвинулся с мертвой точки вопрос о социальных гарантиях для военных пенсионеров.

УРМАС ПАЭТ
министр иностраннных дел Эстонии

(Следующий шаг - то, что мы договорились о том, что в начале марта в Таллинне собираются эксперты Эстонии и России для того, чтобы подготовиться соглашение о пенсиях и уже после этого в ближайшее время оно должно будет подписано)
(19.44-20.09)

У России остается немало претензий к Эстонии. Владимир Титов называет некоторые из них.

ВЛАДИМИР ТИТОВ
заместитель министра
иностраннных дел России

(Неправильная ратификация договора о границе, который вызвал серьезный резонанс в отношениях между нашими странами. У нас остались еще вопросы в гуманитарной сфере, у нас остаются разногласия по оценке апрельских событий 2007-го года)
(08.29-08.59)

Но в целом, можно говорить о нормализации отношений между двумя странами, считают в эстонском МИДе. Примечательно, что потепление началось на фоне мирового экономического кризиса. Эстонские бизнесмены в прошлом году потребовали от властей смягчить риторику в отношении соседа, а российские предприниматели в свою очередь подумывают о возобновлении транзита через нашу страну. Насколько кризис повлиял на дипломатические отношения?

УРМАС ПАЭТ
министр иностраннных дел Эстонии

(Все-таки прямой связи я здесь не вижу. Да, в России и Эстонии сейчас экономический кризис, но связи в изменении отношений с кризисом я не вижу)
(03.10-03.24)

В ходе сегодняшних консультаций стороны договорились проводить подобные встречи ежегодно.

Titov (eestikeelne АК)

ANKUR

Eestit külastav Venemaa asevälisminister Vladimir Titov ütles Aktuaalsele Kaamerale, et kahe riigi suhted võiksid olla palju paremad. Välisminister Urmas Paet rõhutas, et kõrgetasemelise visiidi peamiseks sõnumiks on, et suhted Eesti ja Venemaa vahel on normaliseeruma hakanud. Välisministeeriumi teatel lepiti täna kokku Eesti ja Venemaa vaheliste regulaarsete poliitiliste konsultatsioonide jätkamises.

BETA

Välisministeeriumis peetud kõnelustel lepiti Titovi sõnul kokku, et lähemal ajal saavad kokku ka kahe maa erinevad eksperdid ning allkirjastatamiseks valmistatakse ette hulk leppeid. Suurel määral kulusid kõnelused ära selleks, et osapooled teineteisele oma võimalusi tutvustada saaks, kahtlemata kõneleb visiit Moskva soovist, probleemidest hoolimata, meiega suhteid parandada.

VLADIMIR TITOV

Venemaa asevälisminister

Paljuski on Eesti-Vene suhete probleemid välja kasvanud piirileppe ebaõigest ratifitseerimisest, mis tõi riikide vahelistesse suhetesse kaasa tugeva resonantsi. Meil on mitmeid probleeme humanitaarsfääris, õhku on jäänud 2007. aasta aprillirahutustega seotud küsimused. Kuid samal ajal peame me mõtlema ka tulevikule ja sellele, kuidas takistused kõrvaldada, et meie riikide suhted saaksid areneda meie rahvaste huvides. Hetkel on Eesti ja Venemaa vahel külmutatud olekus paarkümmend erinevat lepingut. Aga miks siis just nüüd on Moskva meie suhtes leebumas?

URMAS PAET

välisminister

Kui hommikul toimusid kõnelused välisministeeriumi kantsleri tasemel, siis välisministriga kohtub Titov õhtusöögil. Paet usub, et jututeemad saavad olema sisukamad, kui pronkssõduri temaatika.

Vene asevälisministri päevakavasse kuulus aga seevastu kindlalt ka pronkssõduri külastamine. Samas käis kõik lihtsalt ja ruttu.

Vene transiit (venekeelne АК)

ДИКТОР

В начале года снова заработал угольный терминал в Мууга. Как считают эксперты, экономический кризис может сыграть даже положительную роль в восстановлении потока грузоперевозок. Предприниматели, в свою очередь, говорят, что условия транзита и объем грузов напрямую зависят от отношений между Эстонией и Россией.

ДМИТРИЙ КУЛИКОВ

БЕТА

Ежемесячные показатели терминала по перевозке сыпучих грузов DBT в этом году упали почти в десять раз по сравнению с аналогичными данными двухгодичной

давности. По мнению руководства, именно потеря транзитных перевозок сказалось на бюджете.

ВЛАДИМИР ВОЛОХОНСКИЙ

глава терминала DBT

03:30-03:44

Отказ от транзита, от логистики привел к искажению инвестиционной программы Эстонии. И это одна из главных составляющих потери значительной части бюджета.

Сегодня находящийся в порту Мууга ДБТ ежемесячно обрабатывает примерно 20 тысяч тонн грузов вместо 160 как было когда то, а на смену выходит 5 человек вместо 15. Остальные отправлены в принудительный отпуск. В аналогичной ситуации находятся и другие терминалы. Хорошая весточка пришла с угольного терминала, куда пошел уголь. Глава Ассоциации логистики и транзита Аго Тийманн считает, что не обошлось без политики.

АГО ТИЙМАН

глава Ассоциации логистики и транзита

19:01-19:26

Мы благодарны политикам Эстонии, что за последние 2 месяца никаких резких выпадов и провокаций на уровне политики не было. А это сразу сказывается на условиях проведения транзита и на количестве груза. Мы очень надеемся, что политики, не только Эстонии, но и России, смогут придержать себя.

На снижение транзитного грузооборота повлиял и всеобщий финансовый кризис. По мнению экспертов, он же может сыграть на руку владельцам эстонских терминалов по перевалке различных типов грузов.

ПО ТЕЛЕФОНУ РАЙВО ВАРЕ эксперт по транзиту

03:04-03:29

Инвестиционные проекты замораживаются, особенно, если на рынке существуют аналогичные мощности. И это будет означать, что игроки, которые собирались в течение года-двух начать работать через новые объекты, им нет смысла, потому что они не смогут под это поднять средства, и они будут работать на существующих инфраструктурных каналах.

Ряд российских производителей минеральных удобрений уже выразил желание работать через эстонские терминалы.

Vene transiit (eestikeelne АК)

ANKUR

Kaubaveo maht Eesti Raudteel aasta lõpus suurenes. Ja nüüd saabus üle poole aasta Venemaalt ka esimene rongitais kivist. Logistika ja Transiidi Assotsiatsiooni tegevdirektor Ago Tiiman nimetab kaubamahtude suurenemist siiski ajutiseks nähtuseks. Olukord transiidiaris on tema sõnul endiselt väga kehv.

EVA TIHHONOVA

BETA

Umbes pool aastat pole Muuga sadamas asuvasse söeterminali tulnud Venemaalt ühtegi kivist rongi. Täna tuli. Kuid kas on oodata ka lisaronge, seda terminali omanikud öelda ei osanud.

AGO TIIMAN

Logistika ja Transiidi Assotsiatsiooni
tegevdirektor

8:38 Need on tõesti hetke helged momendid, sest ei ole mitte mingisugust kindlust selle üle, kas see kaup jätkab veel kevadel, suvel liikumist. Ei ole teada plaane, ei ole teada koguseid rohkem kui kuu kahe peale, nii et see on hetke tõus ja ta on üpris väike.8:59

Muuga sadama väetiseterminalil on söeterminalist veel raskemad ajad. Kaupa Venemaalt pole tulnud juba umbes kaheksa kuud. Masinad seisavad ja viieteistkümne terminalitöötaja asemel on alles jäänud ainult viis inimest.

AGO TIIMAN

Logistika ja Transiidi Assotsiatsiooni
tegevdirektor

10:28 Vaatamata sellele, et terminal kuulub täielikult väetise toortjale, väetist lihtsalt ei tule. Praegu vene raudtee ei anna vaguneid ette ja ei ole ühtki helget perspektiivi selle kohta, kuna see hakkab tulema. Natuke tasapisi liigub vedelväetis, aga see on ainult sellepärast, et Venemaal endal ei ole ühtegi nõetekohast terminali.10:51

VLADIMIR VOLOHHONSKI

väetiseterminali Dry Bulk Terminal
juhatuse esimees

6:31 Kahjuks praegu me oleme sunnitud tegelema sellega, et me koondame inimesi, saadame sundpuhkusle, külmutame terve rea projekte, mida võiks ellu viia. Ühesõnaga mitte kõige paremad ajad nagu paljudel teistelgi. 6:50

Nafta ja naftasaaduste vedu Eesti Raudteel kasvas eelmise aasta lõpus.

AGO TIIMAN

Logistika ja Transiidi Assotsiatsiooni
tegevdirektor

11:35 Kui U-L läheb käiku, see on siis selle aasta lõpus või järgmise aasta lõpus, siis sinna on kavandatud ka väga modernne masuudi ümberlaadimise terminal, mis praktiliselt võtab ära ka meie masuudi. 11:48

Ago Tiimani sõnul avaldab Eestis transiidiärile mõju ka see, et Ida ja Lääne vaheline transiit on vähenenud seoses ülemaailmse finantskriisiga.

LISA 3: INTERVJUUD

Lisa 3.1: Intervjuu venekeelse AK peatoimetaja Jevgenia Garanžaga

Kirjelda mulle palun ühte Aktuaalse Kaamera tööpäeva. Kuidas teil toimub teemade arutamine isekeskis ja kuidas toimetuse koosolekul eestikeelse AK-ga?

No tavaliselt meil toimub niimoodi, et kell pool 10 kõik on kohapeal. Päevatoimetaja on alates kella 9st. Siis selleks ajaks kui reporterid tulevad on päevatoimetajal mingi ülevaade sellest, mis eelinfo põhjal võiks toimuda, on olemas. Siis kui on vaja midagi täpsustada või läbi rääkida, siis räägime läbi enne seda suut koosolekut. Ja no siis edaspidi toimub see suur koosolek. Tõsi küll, seal vene AK räägib suhteliselt vähe. See minu arvates, noh, see on minu hinnang, mida ma olen selle kuue kuuga, mis ma olen siin töötanud, olen tähele pannud, see on seotud pigem sellega, et kuna suur koosolek on meil eelkõige siiski pühendatud sellele suurele saatele, mis noh eesti AK-s ilmub kell 9, siis ja seda viib läbi eesti AK päevatoimetaja, siis kõigepealt arutatakse ja küsitakse just seda ja arutatakse just need teemad, mis huvitavad eesti AK-d. Ja siis need teemad, mis huvitavad kõiki, me arutame ka seal. Kui on midagi pakkuda, siis me pakume, aga jääb ka hulk neid teemasid, mis me noh, võib eeldada, et eesti AK ei ole niivõrd neist huvitatud, mis on nõ spetsiifilised näiteks vene elanikkonnaga seotud teemad. Neid me tavaliselt seal, kas väga lühidalt mainime või üldse sellest ei räägi ja räägime pärast juba omavahel kui see suur koosolek on läbi, noh lõppeb, siis me kohtume veelkord omavahel meie päevatoimetaja juures ja siis jagame, kes läheb eesti kolleegidega ühele võttele, kes teeb oma teemat, et mida me võtame sellest, mis oli suurel koosolekul pakutud, mida me ei tee, mida me võtame lühidalt või lühivormis eesti AK-st, näiteks ankurbeta jne. Ja siis noh, edaspidi ongi nii, et räägime veel korridega. Hetkel meil on neli inimest, kes enam-vähem regulaarselt meile midagi pakuvad. Siis Ida-Virumaal Roman Kuznetsov ja Ago Gaškov. No viimasel ajal Roman teeb rohkem, Ago teeb vähem, aga Ago teeb näiteks nädalavahetusel meile. Siis Ragnar Kond, kellel on küll see, et me tõlgime, aga ta on võimeline lugema oma teksti vene keeles. Siis Anton Aleksejev, kes on küll Kristeri operaator seal Moskvast, aga ta kirjutab ise ka, nii et õnneks teeb meile Moskvast ja siis Irina Gazizulina, kes on hiljuti tekkinud meile Pärnus, kes tegi varem ainult raadios, aga nüüd ta teeb ka meile Pärnust. Nii ja nii see päev käibki. Et viimasel ajal, kui me oleme poolt undi pikk, siis me oleme võtnud seda kurssi, et me iga päev püüame ka kutsuda stuudiosse inimest, kes teatud päevateemaga, noh vahes ka kõige tähtsama päevateemaga, aga vahest ka sellega,

mis vajab rohkem seletamist või lahtirääkimist. Noh, eesti AK-s selline vorm on ka olemas, aga seda kasutatakse natuke harvemini. Me proovime seda kasutada ikkagi iga päev, selle tõttu, et meil televisioonis ei ole muid venekeelseid saateid, kus mingi ala ekspert võib päeva sündmustest niimoodi kohe rääkida, nii et ma arvan, see on kasulik. Nii et kuskil kella 1 paiku me hakkame vaatama ja helistama, et kes võiks olla see inimene, keda kutsuda.

Ja siis nii ta käib, et mõned teemad on hommikust alates, mõned muutuvad päeva jooksul. Et siis kell 3 umbes tuleb meie režissöör, siis arutame, et kuidas ja mis järjekorras ja kuidas on tehniliste vahenditega visuaalselt parem kajastada ühe või teist. Ja siis kõige kiirem aeg algab umbes kell 5, kui tulevad esimesed lood ja tuleb monteerimine. Siis, kell pool 8 meil on saade ja sellega ongi päev lõppenud.

Sa ütlesid, et see hommikune koosolek, et vene toimetuse jääb nõ tahaplaanile. Kas sinu meelest vene toimetuse osakaalu võiks suurendada sellel arutelul, koosolekul?

Ma jah, olen mõelnud sellest, et oleks mõistlikum teha näiteks niimoodi, et üls päev viib seda läbi eesti AK päevatoimetaja, teine päev viib seda läbi vene AK päevatoimetaja. Sest noh me päris tihti, eriti vanasti kõlas see arvamus, et vene AK ainult võtab üle neid teemasid, mis eesti AK poolt välja mõeldud. Siiski ma arvan, et see ei ole nii ja noo päris mitmed teemad..mis meil on, tulevad omad ja näiteks, kui vaadata nädalavahetust, kus ei toimu seda koosolekut vaid kaks päevatoimetajat suhtlevad omavahel, siis ja valivad mida teha, siis see esilugu ongi vene AK poolt pakutud lugu. Ma arvan, et jah, esiteks puudub see harjumus, noh, mul on siin natuke eee raske eee..arvata, miks see nii on. Võib-olla, ma tean, et vahepeal oli selline aeg, kus käis ainult vene AK päevatoimetaja seal koosolekul. Ja reporteritel täiesti puudub see harjumus rääkida oma teemadest seal suures toas, et nad eelistavad rääkida neist juba-juba meie koosolekul. Noh, minu arvates see peab muutma, aga teine, paratamult tuleb see, see on tihti tingitud sellega, et eesti päevatoimetaja kõigepealt vaatab ja küsib seda, mis talle tema saateks on vaja ja kuna neid koosolekuid viib läbi ainult eesti AK päevatoimetaja, siis ongi tihti niimoodi, et inimene küsib esimesena ainult seda, mis teda huvitab. Sest noh...tihti tõesti tekib selline mulje, et me arutame kõik koos need teemad, mis, mis selgelt huvitavad kõike, et mille puhul on selge, et see tuleb täna, ma ei tea, näiteks riigieelarve või nagu asju, siis räägivad kõik osakonniti, mida teevad välisuudised, mida kultuur ja siis noh pärast seda kõike küsitakse, et noh, mis vene AK-l veel huvitavat on, kuigi tegelikult meil on mõned sellised oma teemad, mida eesti AK jaoks ei ole huvitatud ja kõik asjad on meil täpselt samad uudised, täpselt sama riigieelarve, täpselt sama, ma ei tea, NATO tippkohtumine,

täpselt sama ... rahvusoperi esietendus, kust tulebki see mulje, et meil ei ole suurt midagi noh rääkida.

Kuidas toimub allikate valik? Arvestades, et on lugusid, kuhu te lähete koos eesti toimetusega. Et kui palju mõjutab allikate valikut see, et eesti toimetusel on võib-olla juba midagi kokku lepitud?

No tavaliselt seda teemade ettevalmistust jaotatakse niimoodi, et algusest peale on selge, et kaks inimest hakkavad seda tegema. Siis nemad lihtsalt lepivad omavahel kokku, et näiteks üks..koos sõidavad riigikogu..riigikokku, siis näiteks üks helistab ma ei tea, koalitsioonile, teine opositsioonile ja lepitakse kokku intervjuud, sest reeglina meil tuleb vähemalt kaks-kolm allikat. Niimoodi lihtsalt jagatakse ja lepitakse kokku, kes kellele helistab.

Kas on oluline teie jaoks ka see, et allikas räägiks vene keelt?

See on oluline stuudiokülalise puhul, sest kahjuks studios, otse-eetris meil ei ole võimalik hakata seda sünkroontõlget. Teiste allikate puhul jah..noh...sellegi poolest, et kuidas see eetris näeb ka kõlab, on parem, kui inimene räägib vene keelt. Sest noh, eesti AK tõsi küll kasutab ka tõlgitud intervjuud, aga näiteks meil on mõni päev ka niimoodi, et saates võib-olla ainult kaks venekeelset intervjuud ja kõik muud on kas eestikeelsed või muukeelsed. See on muidugi parem, aga absoluutselt ei tähenda seda, et kui inimene vene keelt ei valda, aga valdab seda teemat, siis me teda ei kasuta. Pigem on niimoodi, et kui on kaks võrdset teema poolt vaadates kandidaati, siis me valime selle, kes räägib vene keelt. Kui inimene on pädev spetsialist, siis muidugi me eeldame, et meil oleks pädev spetsialist, ükskõik, mis keeles ta räägib.

Aga kui minnakse koos võttele ja noh, nii palju kui ma olen ka ise käinud, siis see võtteaeg on hästi lühike. Ja tihti peale juhtub nii, et küsimuste aega jääb nii väheks, et, et eesti reporter võib-olla jõuab seal midagi ära küsida, vene reporter ei jõua näiteks võib-olla midagi ära küsida. Et kas see mõjutab kuidagi seda lugude kvaliteeti või näiteks ei saada seda soovitud fookusele vastavat lugu?

Ei no muidugi see, et see võttaeg on lühike, see mõjutab. Ja noh, ma isegi ei ütleks, et kõige suurem probleem on see, et jõuab küsida üks inimene. Sest kui see koostöö on olemas kahe inimese vahel, siis alati on võimalik kokku leppida, et kes mida küsib. Teine asi on see, et kui seda koostööd ei toimu, siis on muidugi halb, aga noh, see on juba inimeste probleem. Ei ole nii, nagu öelda, noo tööprobleem. Aga minu arvates palju rohkem see, et see võttaeg on lühike

mõjutab seda, mis pilti me paneme, et nagu meie operaatorid nimetavad seda „tapeeti“. Et ongi väga tihti nii, et tuleb kasutada kas arhiivist võetud pilti või seda sama tapeeti, et filmitakse seda, mis toimub pressika ajal ja ei jätku lihtsalt aega, et filmida ka, võtta ka seda, mis oleks tõesti selle teemaga ka palju rohkem seotud.

Kas kindlate teemade teemade puhul on teil välja kujunenud ka sellised kindlad lemmik-stampallikad?

Jah, ma arvan, et jah. Paratamatu mõned sellised asjad tekivad. Meil on muidugi selline, me võtsime seda kurssi, et proovida võtta võimalikult erinevaid inimesi, aga osaliselt selle tõttu, et võtteeag on lühike, on alati kiire ja inimesel on alati oma lemmikallikad, kellega võib kiiresti kokku leppida ja allikas usaldab inimest, inimest usaldab allika ja jah, sellised asjad ma aravn paratamatult tekivad.

Sa ütlesid, et teil on Ida-Virumaa korrespondents ja nüüd on tekkinud ka Pärnumaa. Kas see kujundabki venekeelsele vaatajale Eestist pilti kui on olemas Tallinn-Harjumaa, Ida-Virumaa, Pärnumaa ja vahel ka mõned muud maakonnad. Muud korrespondetsi eriti ei kasutata?

Ei, neid me kasutame, aganendega on see probleem, et võtta noh nendest täisluugu on võimalik ainult sel juhul, kui me seda tõlgime. Nii et tavaliselt me püüame seda probleemi lahendada niimoodi, et kas võtame kõige huvitavamad faktid sellest loost, kas ankurbetale või siis lepime korrespondendiga kokku niimoodi, et ta saadab meile eraldi must materjali ja sünkrooni ja siis eee räägime temaga, et kuidas võib sellest rääkida. Aga muidugi jah, teatud jama arvan, et päris oluliselt kannatab see, et muidugi on teine asi, kui inimene, kes on seal kohapeal nii oma häälega kui oma visiooniga jutustab seda, mis tegelikult toimub, mitte niimoodi, et see käib meie päevatoimetaja läbi ja ...noh..et see probleem on muidugi olemas.

Ja peamine põhjus, miks te ei kasuta teisi korrespondente on keel?

Jah, sest meil on Ragnar Kond see, kes oskab tõlgitud teksti peale lugeda niimoodi, et seda oleks võimalik eetris kasutada. Meil on Ago Gaškov, kes kirjutab isegi vene keeles..ee..muudel inimestel selline võimalus kahjuks puudub ja noo...seni veel puudub ka võimalus üles leida ja palgata vene keelt kõnelevad isikud.

Aga soov selleks muidu oleks?

Soov muidugi oleks ja meil juba ma arvan, on toimunud suur progress, et meil tekkis Pärnu korrespondent ja siis Moskva korrespondent ka. See on juba väga suur samm edasi.

Aga väliskorrespondentsist rääkides on samamoodi – Venemaalt nüüd tuleb oma lugusid, aga näiteks Brüssel, New York, need on korrespondentide poolt katmata..

Jah, Brüsseliga me praegu teeme niimoodi, et leppisime kokku europarlamenti esindusega, kes rahastab meile teatud arv reisi, et ka meie inimesed saaksid käia seal kohapeal jalood teha. Muidugi oleks parem, ma olen päris palju just selle välispoliitiliste uudistega tegelenud ja ma arvan, et noh, isegi võib-olla kuskil, kus-kus sündmused toimuvad iseenesest on kergem kohale tulla ja kohe teha seal mitu lood ja siis tagasi koju sõita. Brüsselis on seal palju rohkem ja sa saad palju huvitavat informatsiooni siis, kui sa oled seal kohapeal, sest Brüsseli uudised ei ole need uudised, mis eee..mis on väga kerge üles leida, kui see ei ole mingi tippkohtumine. Aga-aga on ka selline variant, et käia kord kuus, leppida kokku need kohtumised ja tuua need mõned teemad on siiski parem kui mitte midagi.

Ma tegin oma seminaritöö nii, et analüüsisin eelmise aasta uudiseid ja nüüd, bakalaureusetöös analüüsin selle aasta uudiseid. Kui sellel aastal Venemaalt on need reporterilood, siis eelmisel aastal ei olnud. Ja Krister Parise puhul, kui tema keel oleks võib-olla isegi parem, et ta suudaks oma lugusid ise vene keeles teha, kas tema kasutamise puhul võib olla takistuseks see, et tal on siiski üsna kriitiline suhtumine Venemaa poliitikasse?

Aga meie eesmärk ei ole ju kiita Venemaa poliitikat, eriti praegu, kus see annab ise nii palju põhjust seda kritiseerida. Ja ei ma arvan, et see poleks probleem. Muidugi võib-olla on teatud erinevused, mis pilguga vaatab vene inimene, mis pilguga eesti inimene, mis seal maal toimub. Ma praegu ei vaata isegi seda poliitilist aspekti, ma vaatan pigem seda, et on asju, mida tuleb eestlastele seletada, mida venelastele ei tule seletada ja vastupidi. Et noh selised nüansid, mida on natukene raskem arvestada, kui sa teed seda lugu neile inimestele, kes noh ...teisele auditooriumile. Et kui ma Postimehele kirjutan arvamusalugusid, siis ma kirjutan..see tähendab ma seletan seda, mida ma ei seletaks, kui ma kirjutan venekeelsele lehele ja ma ...Et jah, sellised asjad on olemas, aga samuti, siis kui ma ajalehtedes töötasin, meil olid korrespondendid, kes esiteks oli ka seal samas Brüsselis korrespondent, kes oli eestlane ja keda me tõlkisime, siis kui ta on oma artikleid saatnud ja ma ei ütleks, et see oleks probleem või et see, et lugejate tagasiside oleks negatiivne, et tekiksid arusaamatused, et ma arvan, et see poleks väga suur probleem.

Millised on need teemad, mis kajastuvad venekeelses AK-s, aga mitte eestikeelses?

mmmm..keeleõppega seotud asjad, igasugused veel võib-olla Vene teatri etendused, seda võtavad vahest ka kultuuriuudised, aga noh mõned väiksemad asjad nagu ma ei tea..kooliteatrite festival, mis toimub vene keeles või mingi venekeelse raamatu esitus..ee..või noh..Et sellised pigem keelega ja kultuuriga, just vene keelega ja kultuuriga asjad, et vahest ka haridusega, näiteks, ma ei tea..vene kooli reformist räägime rohkem ja võib-olla teises võtmes, kui seda kajastatakse eesti AK-s.

Kas Venemaa temaatikat, mingit Venemaa poliitika temaatikat, kui kajastatakse eestikeelses AK-s, kui sina oled neid uudised vaadanud, kas käsitus on neutraalne või negatiivne või positiivne? Milline on eestikeelse AK vaade nendele teemadele?

Tead ma arvan, et see paljuski sõltub toimetajast, teemast ..., et kui me võtame Kristeri lood, siis ma ei ütleks, et see on mingi tasakaalust väljas tehtud..eee. tehtud asjad. Mõnel teisel toimetajal...võib olla..võib olla on kriitiline hoiak samuti on ..on teemad, millel see kriitiline hoiak on täiesti õigustatud. Ma ei ütle, ei ütleks, et võib-olla kui meil oleks rohkem neid Venemaaga seotud lugusid ja erinevatest regioonidest, erinevate toimetajate poolt tehtud, mitte ainult EBU kaudu, noh välja arvatud Krister Moskvast või kui ta kusagil käib, aga esmaallikast saadud informatsioon ja pilt, siis no võib-olla see oleks võimalik rääkida tendentsidest. Praegu ma arvan, et lihtsalt see, nende lugude maht oleks piisavalt suur, et rääkida sellest, et on teatud tendentsid või teatud suund vastu võetud. Enam-vähem ma..mul ei ole midagi halba öelda, va see, et meie vahendid siin on piiratud, nii eesti AK-l kui ka meil.

Mida see venekeelse AK uus formaat endast kujutab?

Noo esiteks me, kuna me oleme pikemad pool tundi, siis teine suurim muutus on, et me kasutame nüüd stuudiokülalist iga päev. Siis kuna praegu lugude pikkus on võimalik teha natuke pikem kui oli, siis katsume, kas rohkem seletada selle probleemi tausta või(paus) teha niimoodi, et see lähenemine oleks rohkem isiklik, et näiteks, meil eesti ja vene AK vahel oli suur diskussioon sellest, kas on õigustatud kasutada *stand-up*'i nii palju või ei ole, sest ETV-s ei ole kombeks eriti uudistes seda kasutada. Et ..noh mõtlesime, aga see on praegu, meie võimalused on piiratud ka sellega, et meil on vana stuudiokujundus ja see pole muutunud. Alguses me mõtlesime ka, et kasutada muud vormid, näiteks stuudiokommentaari, mida teeks mitte saatejuht, aga keegi teine ajakirjanik või muu selline, aga ma arvan, et praegu, kui meil on vana kujundus ja me oleme siiski ühes plokis eesti AK-ga oleks natuke stiili mõttes oleks paha, kui meil oleks täiesti teistsugune formaat, täiesti teistsugune lugude ehitus või täiesti teistsugused võtmed, et kuidas studios käituda jne. Et me oleme seda

arutanud näiteks Marite Kallasmaga enne seda uut formaati, sest ka maja sees olid erinevad vaba käitumisega saatejuhtide poolt ..jah, sellist teistsuguse lugude ülesehitusega, midagi..ma ei tea võib-olla Vösa-reporteri sarnast (naerab), aga see minu arvates, see oleks natuke naeruväärne kui me oleme ühes formaadis kõik ETV uudised, siis stiili mõttes on siiski parem, kui me oleme ka enam-vähem ühes stiilis tehtud.

Lugude arv saates on minu valimi järgi pigem isegi vähenenud võrreldes vana formaadiga, et need lood on pikemad. On see nii?

Ei, ma ei ütleks, et see on vähenenud. See võib olla ei kasvanud nii palju, aga kui me vaatame, meie inimeste arv ei ole kasvanud nii palju, et varem meil oli 3-4 inimest päeval, siis nüüd meil on 4 reporterit. Et ...nõ...väga palju suurendada nende lugude arvu polegi võimalik, isegi kui meil võib-olla tööl oleks rohkem inimesi, see eeldab seda, et meil oleks rohkem kaamerat, sest praegu on see kaameraaeg niigi piiratud, et meil oleks rohkem monteerimisvõimalusi, sest praegu on niigi ju ummik iga õhtu, kui hakatakse tegema nii suurt AK-d, kui meid, kui Kultuuriuudiseid. Nii et neid on niivõrd omavahel seotud asjad, et noh..pole võimalik lahendada probleemi ühest küljest ja jätta lahendamata kõik need teised.

Stuudiointervjuud..kui palju on venekeelsel elanikkonnal üldse neid arvamusiüldreid, keda iga päev stuudiosse kutsuda?

Ma arvan, et neid on. Sest et kui me räägime sellest, et venekeelsel kogukonnal puuduvad oma arvamusiüldrid, siis tavaliselt räägitakse ikka nendest poliitikutest, kes need on 3-4 tükki. Või siis noh inimestest, keda küsitakse igal põhjusel ja kui ei küsita, siis nad ise tahavad, et keegi küsiks neid ja see tihti vaatajal on juba kõrini, kui üks ja sama inimene ilmub seoses iga küsimusega, aga kuna meie intervjuud on tavaliselt seotud konkreetsete probleemidega, näiteks ma ei tea, pensionite kojukandmine, või siis ...koolireform või haigekassa eelarve seisund või...eee...tuludeklaratsioonide esitamine, siis tavaliselt me vajame eksperti just sel alal. Ja tegelikult kui sa hakkad otsima, siis põhimõtteliselt on võimalik leida inimene, kes valdab vene keelt ja kes valdab seda teemat ja on tihti ka väga sümpaatne ja tuleb välja, et on ka väga hea esineja. Siin on muidugi, me alati teeme ettevalmistustööd, kui ei ole just tegemist poliitikuga, kes peabki vastama noh teravatele küsimustele. Et tavaliselt kui see on praktiline asi nagu näiteks need samad tuludeklaratsioonid, siis saadame neid küsimusi siis kui ta tuleb enne saadet, siis me räägime läbi, valime need kõige huvitavamad aspektid, mis võib öelda on saates ja noh..see formaat 4-5 minutit, ei ole ka selline väga väsitav, et ühjest küljest võib küsida ja välja öelda väga palju, teisest küljest inimesel, kellel ei ole seda

igapäevast esinemiskogemust, siis see ei ole ka väga väsitav. (paus) Noh, tal jääb see ressurss, et hästi esineda. Nii et...tulebki välja, et tegelikult neid inimesi, kellega võiks rääkida nende eriala puudutavatest küsimustest, neid on tegelikult väga palju.

Sa rääkisid ekspertidest just nende sotsiaalsemate teemade puhul ja minu analüüsis on tihtipeale välja tulnud, et kui saade ehitatakse üles nagu teemade tähtsuse järjekorras, siis venekeelsel AK-l ongi tihti esimeste teemade hulgas just sellised sotsiaalsemad teemad, sama ajal kui eestikeelses uudistesaaates on näiteks mõni konverents, mis on Eestis toimunud, näiteks välispoliitilistel teemadel. Et kas siit peegeldub eesti ja vene elanikkonna huvide erinevus teemade suhtes, et veneelanikkonda huvitavad rohkem sellised sotsiaalsemad teemad?

Ma ei ütleks niimoodi. Ma isegi ei ütleks, et ka praegu selline tendents on väga märkimisväärne, sest omal ajal noh..see on ka pregu niimoodi, et ..aga omal ajal see oli väga suur...suur moment oli see, et ..üldiselt ETV uudised minu arvates kuritarvitasid sellega, et nad kasutasid konverentse ja eriti või isegi kui tegemist ei olnud, kui konverents ise ei olnud sündmus kui sündmus vaidoli mingi probleem, mida arutati sel konverentsil, siis ikkagi kajastati seda konverentsi ja tihti kasutati ka pilti sellest konverentsist, mis minu arvates ei ole üleüldse õige teleuudiste puhul. Praegu ma..noh..võib-olla osaliselt see on tõsi jah..võib-olla see on osaliselt seotud sellega, et eesti vaataja rohkem teab neid inimesi, kes näiteks tegelevad päevapoliitikaga või muudega, et kui ..ma ei tea..kui eesti vaatajale võib üksikasjalikumalt rääkida sellest, kes on järgmine sotsiaaldemokraatide erakonna juht ja millised tagamaad seal on ja milline poliitiline võistlus seal käis jne, siis vene televaatajale tuleb kõigepealt (telefonikõne)

Siis selleks, et lugu oleks sama huvitav vene televaatajale, siis tuleb tihti utleb teha väga palju seletustööd. Et kes on kes, kuidas need inimesed omavahel seotud on, miks see poliitiline võitlus käib just nii, mitte naa jne. Ja teine asi on see, et venekeelne vähemus saab siiski nagu-nagu psühholoogid leiavad, et iga vähemus, kes grupis või ühiskonnas on, saab siiski vähem seda praktilist informatsiooni. Kui vaadata seda, kas inimesed on, ma ei tea, saavad pensionikandmise küsimusega või haiguslehe kompenseerimisega kursis, siis nagu alati tuleb välja, et vene elanikkond on vähem informeeritud. Ja noh selle pärast me tihti teeme, et need praktilised asjad, kui meie neid ei seleta, siis keegi neid ei seleta. Ja selle pärast paneme rohkem tähelepanu just nendele teemadele, eriti kui nad puudutavad nii suure hulga inimesi.

Kas kokkuvõttes see ETV2-te ülekolimine on ennast õigustanud. Et alguses ju reitingud langesid, paljud ei näinud ETV2-te oma kaabeltelevisioonis. Kas see samm on ennast õigustanud?

No ma arvan, et praegu on väga vara rääkida sellest, kas see samm on õigustatud või mitte, sest lühiperspektiivis oli selge, et reitingud langevad. Ja noh, nad on siamaani väga tagasihoidlikud. Et me küll noh..meiega jäid need venekeelsed televaatajad, kes meid varem on vaadanud, aga uusi nii väga palju meile ei tulnud juurde ja me oleme kaotanud neid eestlasi, kes vaatasid ETV-d 18-22ni õhtul sõltumata sellest, mis toimus sel ajal ja nad vaatasid ka vene AK-d. Aga noh..ee..ütleme televisioonis ka väga palju väga suurt rolli mängib harjumus ja kui inimene tuleb õhtul koju, siis tal on nõ arv nuppe, mida ta puldis vajutab, tal on teatud harjumused, mis tal iga päev tekivad ja kuna nende venekeelsete saadete vöönd on iseenesest alles kujunemas, siis põhimõtteliselt, meil on alles kolm oma saadet: „Vandekohus“, „Tegutse“, ja „Aktuaalne Kaamera“ ja veel kasutatakse mõned arhiivisaadet, aga meil ei ole seda kindlat vöödi, mis oleks iga päev ja et oleks võimalik tõesti öelda, et meil on ütleme poole kaheksast kuni kella 22ni venekeelset omaasaadet. Et televaatajal oleks juba see harjumus tulla vaadata ja siis kolme tunni pärast see välja lülitada. Ja need vahendid, mille arvelt oleks võimalik seda rohkem reklaamida..noh meil olid reklaamkampania alguses, aga see on suhteliselt kallis lõbu, eriti praegu ja noh..põhimõtteliselt sellele ETV2-le tuleks palju rohkem promo teha, aga vahendid on ka piiratud ja ütleme....midagi püüakse teha, mida me võib-olla veel teeme. Praegu on näiteks Viasat pannud meid oma paketti sisse, siis STV, msikohe peegeldus ka reitingutes, et see kanal ei olnud nende väiksemates pakettides, siis nad vahetasid seda eetrisagedust, et seda oleks võimalik panna kõikidesse pakettidesse, aga jällegi see oli ühest küljest hea samm, teisest küljest väga paljud inimesed, kellel olid suured paketid ja kes olid harjunud et sel kanalil on ETV2 on lihtsalt selle kaotanud. Et nädala ajaga oli meil väga selgelt näha, et selline probleem on olemas. Noh reitingutes ka. Siis meil oli suur probleem telekavadega, sest näiteks Tallinnas on neid natuke vähem, Ida-Virumaal, kus on väga palju venekeelset vaatajat on väga levinud sellised väga odavad ja neil on väga palju ja osa ka ilmub ühe kirjastuse katuse alt, sellised väga odavad telekavad. Ja neil esiteks ei olnud ruumi, teiseks nemad ei tahtnud ise tõlkida seda ETV kava ja siis venekeelde ja meil oligi tükk aega niimoodi, et väga paljudes telekavades meid ei olnud üldse nii et ma lõpuks hakkasin tegema niimoodi, et ma ise tõlgin seda telekava (naerab) ja siis meie maja saadab seda laiali, sest muud võimalust praegu pole. Et kõik need asjad näitavad seda, et me siiski vajame väga palju aega, et meil oleks võimalik rääkida sellest, et meil kasvab vaadatavus või, et meil on olemas selline saadetevöönd. Praegu meil seda peaaegu ei ole. Meil on saated,

mille alusel võib selle vööndi üles ehitada, aga veel ei ole nii palju programme, et kogu seda eetriaega kasutada. Nii et ma väga loodan, et sellest saadakse aru ja meile antakse stabiilsust ja nagu tulevad juurde veel neid saadet, mida rahastavad igasugused projektid, näiteks nagu Integratsiooni sihtasutus. Või muudelt. Põhimõtteliselt teoorias need vahendid, mille alusel võib üles ehitada ja arendada seda, need on olemas ja ...ma arvan, et praegu me kõige rohkem vajame stabiilsust. Sest võrreldes PBK-ga, kusoli juba olemasolev kanal suure auditooriumiga, sel oli väga kergesti panna just mõned kohalikud saadet ja see auditoorium oleks neile tagatud, meil seda võimalust ei ole. Ja see tähendab seda, et me vajame palju rohkem aega, et inimesed oleksid harjunud ja oleksid teadlikud, et selline kanal on olemas, et sellised saated on olemas, et neid on mõtet otsida seal iga päev.

Lisa 3.2: Intervjuu eestikeelse AK päevatoimetaja Epp Ehandiga

Kirjelda mulle ühte eestikeelse AK tööpäeva alates hommikusest teemadevalikust kuni õhtuse saateni.

Hommikul koosolek on kell 10 ja selleks ajaks on inimestel soovitatavalt mingi mõte, millest lugusid teha ja meil on ka andmeinfosüsteem, et sinna me paneme juba eelmistel päevadel üles, et mida teha ja kell 10 toimub juba selline konkreetne arutelu, mida me valime siis selleks päevaks ja kes mida teeb. Ja siis teevad kõik toimetajad oma lugu ja kui kellelgi tekib mingi probleem, siis seda arutatakse jälle koos, aga üldiselt siis järgmine koosolek on kell 14, kui räägitakse jälle üle, et kas kellegi on probleeme, kas mingi lugu jääb sündimata või on tekkinud mingid uued asjad, mida peab tegema ja siis on juba saadete ajad, et kell 17, pool seitse ja kell 21 on saadete ajad ja siis enne ..enne saadet toimetaja kirjutab loo valmis, tuleb päevatoimetaja juurde, loetakse koos see läbi veel, vaadatakse üle kas pole mingeid näpuvigu või mingeid asju ja siis siis on montaaž ja ongi kõik.

See kõik toimub teil koostöös vene toimetusega. Kuivõrd aval on vene toimetuse pakkuma oma teemasid, kuivõrd hea see koostöö teil omavahel on?

Ma arvan, et see on suhteliselt normaalne või hea, et me käime ju ka koos võttel ja jagame ühiselt tehnikat ja kasutame noh võttel jagame ka ühiseid intervjuusid osaliselt, et me ei tee kõike topelt eksole, et kui inimene ei oska vene keelt, siis vene toimetaja kasutab eesti

toimetaja intervjuud ja kui inimene oskab ainult venekeelt, siis teeb vene toimetaja selle intervjuu ja eesti toimetaja kasutab seda pärast. Et sellel pinnal tegelikult ei ole tulusid ega hõõrumisi. Ja ja noh kui tullakse pakkumisega, et see sõltub väga toimetajast, vene toimetajast konkreetselt, et mõni on aktiivsem teemade pakkuja, mõni vene toimetaja, mõni pakub vähem ja noh üldiselt me võime jah nagu öelda, et rohkem teemasid, mis eesti AK-sse jõuab tuleb eesti toimetajatelt, et vene toimetajate pakutavad teemad jõuavad harvemini meie saatesse ja meie võtame neid ka üle ja teeme neid. Aga noh, see ei näita nagu..selles mõttes eesti toimetust on nagu mõnevõrra tugevam. Meil on rohkem ajakirjanikke kui mõelda, meil on korrespondendid ja kõik ja meie eesti ajakirjanikud saavad rohkem tegeleda konkreetsete teemadega ja siis hakkavad ju ka teemad paremini kätte tulema kui sa nendega tegeled. Et vene toimetusel on vähem jõudu. Et see mingis mõttes on mõistetav. Ja kui sa küsisid, et kas nad pakuvad oma teemasid, mingeid vene konsortsiumile korda minevaid teemasid, et osad asjad, mis nad pakuvad on üldised, et noh mingi majandusteema või mis iganes. Et nad pakuvad neid ka. Ja siis mõned teemad on sellised, mis tõesti lähevad korda vene vaatajale. Ja noh sellised teemad teemad, mis lähevad korda vene vaatajale jõuavad harva eesti AK-sse. Need on mõned asjad, mis me peame oluliseks, et eesti vaataja ka teaks.

Aga näiteks teemad, mis vene AK-s on kindlasti sees, aga eesti AK-s mitte. Need on tavaliselt seoses kultuuri ja keelega. Näiteks, miks ei jõua Vene teatri uuslavastus Kultuuriuudistesse. Vene teatris on ju subtiitrid olemas, miks ei peaks eesti vaataja minema seda vaatama?

Muidugi võib minna vaatama. Aga ega iga Eesti teatri etendus ka ei ole Kultuuriuudistes. See on mingi valik, et kunstiväärtuslikkuse alusel, et kindlasti mõned Vene teatri uuslavastused on ka meil olnud. Üks konkreetne näide, mis mul viimasest ajast tuleb meelde, on ..see polnud küll otseselt sõnalavastus, see oli see Kaie Kõrbi „Surmatants“. See oli Vene teatris ja see oli meie saadetes ka ja seal siiski noh seal on ka täiesti venekeelsed osad pikalt, mis on täiesti venekeelne. Ja see oli meil uudistes ja samuti on meil olnud ka uudised, kui Vene teatris oli see juhi kriis, et kes juhiks saabja ka mõned sellised Vene teatri lavastused, mis on sellise laiema kõlapinnaga. Aga ka eesti teatritest me ei tee kõiki esietendusi, nii et ...

Aga kas vene toimetust pigem võtab üle eesti teemasid või nad toodavad siiski oma lugusid?

No nagu ma enne ütlesin, et põhilised teemad tulevad meil eesti toimetuselt, aga venelased alati teevad mingit oma asja ka ikka päeva jooksul ajavad mingit oma rida, aga seda on harvemini, et meie võtame nende teema üle.

Aga kui vaadata fookuslikult asju. Kui on näiteks seoses Venemaaga või ka näiteks Ameerikaga mingid teemad. Kas, kui sa näiteks vaatad neid vene lugusid, kas nende fookused on erinevad eesti omadest? Kas venelased võtavad USA suhtes kriitilisema suuna või on Venemaa suhtes positiivsemalt meelestatud? On seal selliseid erinevusi?

Sellega on esiteks nii, et ma olen liiga vähe vaadanud korralikult, mida nad teevad. Et ma vaatan, kui mul on võimalus ja vaba hetk ja kindlasti mul ei ole sellist ülevaadet, et ma suudaks nagu analüüsi teha. Aga mingi meelsuse ja fookuse vahe kindlasti on. Seda, et vahe mingites küsimustes on, see on meil üles kerkinud koosolekutel, me oleme seda arutanud, et miks te nii arvate, miks te naa arvate, miks te eile nii tegite? Et noh, et mingid asjad vahel on olnud, väga konkreetselt ei oska näiteid tuua.

Geograafiline kaetus. Kuivõrd rahul oled sa sellega praegu? Kas eestikeelses AK-s tekib seda muljet, et Eesti on ainult Harjumaa?

Ma loodan, et ei teki sellist muljet. Aga siin on natuke ka see, et kui kolmandik Eesti inimestest elab Tallinnas ja Harjumaal ja kui siin on kõik riigistruktuurid, noh valdav osa, suurem osa kultuuriasutusi, suurem osa rahast, siis on selge, et Tallinna/Harjumaa osakaal uudistes iseenesest kujuneb suuremaks. Mitte sellepärast, et need on Tallinna/Harjumaa uudised kuidagi, vaid üle-Eestit puudutavad uudised. Et selles mõttes see proportsioon on paigast ära nii kui nii. Aga mulle tundub, et meil on siiski päris palju sellised korrespondentide lood pildile pääsenud, mis sellises mõttes..ei ole seda, et ainult Tartu uudis või Viljandi uudis vaid on ka seal valitud uudised, mis puudutavad kogu Eesti asja. Näiteks töötuse probleem või mingid majandusküsimused. Et siis..või sotsiaalteemad. Et seda ei pea lahendama siin Tallinnas, seda võib teha ka mõni korrespondent üle-Eestilise üldistusega, et selliseid asju, me oleme proovinud vüi üritanud leida, et võimalikult palju rohkem pääseksid teised maakonnad pildile.

Allikate valik. Kui palju on teil tekkinud toimetuses selliseid stampallikaid?

Eks me püüame neid ju vältida, eks. Aga mingid sellised traditsioonilised allikad on paratamatult tekkinud ikka, jah. Et no kasvõi näiteks kui välismaal midagi juhtub, siis välismaal selliseid inimesi, kes eesti keeles suudaksid rääkida ja üldistada eriti palju ei ole. Et näiteks kui Lätis midagi juhtub, siis kas Kond läheb sinna või me räägime Veiko Spolitiseaga. Et noh see on nagu jah, et nii on. Ja teistes riikides samuti, et meil on nagu mingid kontaktisikud. Aga kui me räägime Eestist, siis ka teatud määral võib öelda, et ka politoloogid Eestis on 3-4, onju. Ja nagu selles mõttes, et ülejäänud on juba sellised, kellel on kitsad alad,

milles nad on pädevad, milles nad on head. Aga et nad ei taha ka ise rääkida väga üldiselt. Ja selliseid, kes on valmis näiteks otse-ette trisse tulema ja rääkima, neid on veel vähem. Et see pilt on jah üsna hõre ja mitte alati vaid meie laiskuse tõttu vaid selle pärast, et ta on hõre. Muidugi alati tuleb püüda leida võimalikult erinevaid võtmeisikuid/allikaid.

Kui näiteks olid USA presidendivalimised ja eesti AK tegi väga neutraalseid lugusid, et ükskõik kumb presidendiks saab, kõik on hästi ja venekeelne AK, kes kasutas ka venekeelseid allikaid, oli väga kriitiline suund.

Nad olid McCaini suhtes kriitilised.

Jah, just, et kas ei tekkinud mõtet luua loole mingi teine suund veel, et võtta üle näiteks vene AK poolt pakutud allikaid? Või oli asi kinni teie fookuses?

Siin ma pigem ütlen, et vene AK oleks võinud neutraalne olla. Et uudistes selline objektiivsus neutraalsus on hea toon. Aga see, et vene AK kasutab vene allikaid ja meie neid kasutame vähem..nojah, see on nagu..teatud mõttes võib öelda, et see on kultuuriline nähtus. Et kui sa ise oled elad kuskil, siis sa ikka vaatad koduriigi väljaandeid, oled koguaeg kursis sellega, kasutad neid infoallikaid, et samamoodi on ka sellega, et kasutame seda, mis on meile kättesaadav. Ma ikkagi ütleks, ma arvan seda, et vene infoallikad tänapäeva Venemaal on üsna nutuses seisis ja meie neid väga ei armasta, jah. Me..Interfax meil on, mida me ka jälgime ja on ka mõned portaalid, mida me ka jälgime ja kui on koht, kus Venemaal midagi juhtub, siis me muidugi kasutame vene infoallikat, aga maailmaasjade kohta, siis sel juhul me paneme sisse Vene riigijuhtide Medvedjevi või Putini kommentaari. Vene ajakirjandust me ei kasuta allikana maailmaasjade kohta lihtsalt. Kas just usaldusvääruse tõttu, aga me ei pea vajalikuks seda ja me saame seda igalt poolt mujalt.

Aga Krister Parise puhul..Kristeril on väga selline oma stiil, selline irooniline, kas see ei lisa tema lugudele sellist ebaobjektiivset nüanssi?

Natukene lisab. Me oleme Kristerile seda ka öelnud, et ta peab piiri pidama. Et jutt peab baseeruma ikkagi kellegi arvamustel ja hinnangutel, mitte enda arvamuse presenteerimisel.

Vene toimetused näiteks ei saa lugusid mitte Kristerilt vaid tema operaatorilt.

Jah, kes on ka suhteliselt selline hakkaja ajakirjanik. Võib-olla isegi parem ajakirjanik kui operaator (naerab).

Kristeri puhul on see keele asi, et teda ei kasutata, aga kas ka see, et tal on selline stiil?

Ei ma ei usu seda. Anton on ka üsna irooniline Vene riigi suhtes, et seal tegelikult ei ole vahet. Seesama operaator või Anton Aleksejev, kes teeb vene AK-ga koostööd on väga Eesti natsionalistlikult meelestatud. Et pigem on Anton praeguse Vene režiimi vaenulik.

Eestikeelsele AK-ile tuleb ka loodetavasti kunagi formaadimuutus. Kas see on analoogne sellega, milline on praegu venekeelne AK, kus on igas saates stuudiokülaline ja on pikemad põhjalikumad lood?

Kas on pikemad ja põhjalikumad lood või (muigab)?

Jevgenia väitis nii.

Ma pole märganud (naerab). Aga studios käib neil usinalt inimesi jah. Meil on ju ka, et kui meil see praegune formaat tuli, siis sinna olid stuudiointervjuud, telefoniintervjuud ja *live*'id sisse kirjutatud. Ja neid peaks olema rohkem, et meil on nagu ära vajunud ja kui me teeme selle uuenduse ära, siis neid tuleb rohkem. Aga formaadimuutuse põhiline mõte on see, et meil oleks kaks pikka uudistesaadet – kell 19 pooletunnine saade ja kell 21 pooletunnine saade. Et ja teiseks, et meil oleksid majandusuudised. Ja seal on paar asja veel, mis meil muutub, et nüansid. Et mitte niivõrd vene AK moodi, aga jah, *live*'i on rohkem.

Lisa 3.3: Intervjuu eestikeelse AK uudistetoimetuse juhi Urmet Koogiga

Eesti- ja venekeelse AK lood valmivad paljuski koostöös (hommikune teemade arutelu, ühised võtted jne). Kui suur on venekeelse AK panus teemade pakkumisel? Kas venekeelne AK võtab rohkem üle eestikeelse AK teemasid? Kas venekeelne AK peaks hommikusel koosolekul rohkem enda initsiatiivi üles näitama?

Teemade pakkumine algab tegelikult meie iNewsi programmi alajaotusesse “Aidaraamat” teemade kirjutamisega. Vene AK toimetajad kirjutavad sinna üsna tihti teemasid. Mõnevõrra vähem aktiivne on nende teemadepakkumine suurel koosolekul. Selles mõttes oleks suurem initsiatiiv kindlasti vajalik. Samas, kui nad teemasid pakuvad, on need selles mõttes head, et erinevad tavapärasest uudisagendast - nende pakutavad teemad on rohkem elulised ja sotsiaalvaldkonna tegelike probleemidega seotud.

Kas Sinu meelest on venekeelsel AK-l teemasid, mille puhul nad on ehk liiga kriitilised või vastupidi, käsitlevad teemat liiga neutraalselt?

Vahel on tunne, et nad kajastavad liialt positiivselt teemasid, mille algallikaks on Venemaa kaasmaalaste liikumisega seotud organisatsioonid. Olgu selleks siis nende poolt korraldatavad konverentsid või kohalike vene tudengite Venemaale õppima saatmine vms. Aga vene AK töötajate lojaalsuses Eesti riigile ma ei kahtle.

Hinda venekeelse AK poolset Venemaa-temaatika käsitlust (Venemaa poliitika). Kas sinu meelest on neil eestlastest erinev suhtumine ka USA poliitika teemadesse?

Kindlasti see erineb. Enamasti on nii, et kui eesti AK-s on kriitilise hoiakuga lugu Venemaa kohta, on see vene AK-s pigem neutraalne. Kui eesti AK-s on neutraalne lugu, on see vene AK-s positiivne. USA suhtes väga suurt erinevust pole - see probleem vaatab vastu pigem kohalikest venekeelsetest ajalehtedest. Sel on lihtne seletus: vene AK saab oma informatsiooni USA kohta Reutersist, AFP-st jt Lääne agentuuridest. Kohalik venekeelne trükiajakirjandus kasutab aga algmaterjalina USA kohta Venemaa uudisteagentuure, mis on a priori USA suhtes kriitilised.

Geograafiline kaetus - hinda nii eesti- kui venekeelse AK lugude geograafilist kaetust nii Eesti kui maailma mõistes. Kas see on piisav? Kas on plaane seda kuidagi laiendada (uued korrespondentipunktid on küll avatud, aga kas on veel mõtteid?)

Meie probleem pole geograafiline kaetus, vaid see, et me ei suuda oma korrespondentide kõiki lugusid saatesse ära mahutada. Eesti kaetuse mõttes oleks meile vaja ehk Võrumaa korrespondenti, aga kui saate maht ei kasva, siis pole sel mõtet. Vene AK saab hetkel arvestada puhtalt oma (venekeelsete) korrespondentidega Ida-Virumaal ja Pärnus, venekeelse loo tegemisega saab hakkama ka Valga korrespondent. Ainsaks probleemiks on Tartust venekeelse korri puudumine. Samas on neil võimalik kasutada nii pilti kui ka teksti, mida teised korrespondendid eesti AK jaoks teevad ja seda ise Tallinnas häälega sisse lugeda.

Lugudes kasutatakse tavaliselt 2-3 allikat. On ka juhuseid, kus lugu tehakse ilma ühegi allikata. Kas 2-3 on piisav? Kas on tendents stampallikate poole?

Ma ei usu, et meil on kunagi olnud uudislugu, kus pole kasutatud mitte ühtegi allikat. AK kasutab alati pikkades lugudes vähemalt 2 allikat. Ankurbeta või ankur+beta+sünkro lugusid siinkohal arvestada ei saa. Stampallikate kohapealt, siis allikate mõningase kordumise tingib

Eesti väiksus - meie poliitikute, ekspertide jne ring on lihtsalt sedavõrd väike, et paratamatult korduvad need rohkem kui mõnes suuremas riigis.

Kas AK sügisel toimuv formaadimuutus puudutab kuidagi ka lugude ülesehitust?

Mingil moel ehk ikka. Me tahaksime rohkem kasutada live?sid, intervjuusid, kommentaare jne.

Lisa 3.4: Kommentaar venekeelse AK toimetuse endiselt juhilt Margarita Tšernjajevalt

Vene AK oli ja on väga tähtis infoallikas Eestis elavatele venekeelt kõnelevatele inimestele. Seda tõestasid ka reitingud (Räägin ajast mil Vene AK oli ETV Esimises kanalis). Numbrid vaatajate kohta olid küll erinevad 4%-8% aga tihtipeale ulatusid ka 10 ja 11%. Teemade kohta niipalju, et - eestimaalastel on ühine Eesti, üks president ja Riigikogu ja kõik muu, mis puudutab meie elu on ÜHINE! Sellest ka see, et teemad on tihtipeale sarnased. Mured on ju kah ühised, ainult et venelastel on neid rohkem kuna on veel ka inimesi kes ei valda riigikeelt. Erinevust oli kah -vene AKs rohkem rääkisime integratsioonist ja rahvusvähemustekultuuri seltsidest, keeleprobleemidest ja õpimise vajadusest, eesti AKd need teemad huvitasid harvem. Aga töötasime käsikäes alati!